

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1968. október 16.

bkk. 1. fock Jenő beszéde

zs/gy/bs

1968. október 16.

a szerkesztőségek figyelmébe!

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk fock Jenőnek a miniszertanács elnökének beszédét, amely a parlament szerdai ülésén hangzik el.

a beszéd szövege szigorúan embergós, s az csak a javításokkal és a várható pótlásokkal együtt használható fel.

x x x x

tisztelt országgyűlés!
kedves elvtársak

amikor a múlt év júliusában ismertettem a kormány beszámolóját, elmondtam, hogy milyen feladatok megoldásán kívánunk munkálkodni. most a kormány nevében az akkor bejelentett intézkedések megvalósításáról, végzett munkáinkról és az előttünk álló fontosabb teendőkről tájékoztatom a tisztelt országgyűlést.

munkánk középpontjában - különösen a múlt év második felében - a gazdaságirányítási rendszer reformjának előkészítése állott. a kormányzati szervek - a szakemberek széleskörű bevonásával - kidolgozták a szükséges jogszabályokat. az utóbbi időben többször említettük, hogy az eltelt rövid idő még nem teszi lehetővé az új irányítási rendszer átfogó értékelését. mégis, most - 9 hónap szünet után is kifejezhető tényeknek, valamint sokrétű tapasztalataink birtokában - megállapíthatjuk: egészében eredményesen valósult meg az áttérés, nyugodtak és általában kiegyensúlyozottak a gazdasági viszonyok. a várt kedvező hatások kibontakozása megindult, s a reform összességében előmozdítja az évi és öt éves népgazdasági tervünk teljesítését.

egyszerűen úgy is fel lehet tenni a kérdést: milyen eredményeket értünk el a gazdaságirányítási rendszer megreformálásában?

/ folyt. köv. /

parlament

bkk 1. /focok... 1. folyt./-szb

de még helyesebb, ha kérdésünket úgy fogalmazzuk: milyen eredményesen szolgálja az új gazdaságirányítási rendszer gazdaságpolitikánkat, az ötéves népgazdasági terv teljesítését? a feladat ugyanis változatlanul a népgazdaság fejlesztése, a terv megvalósítása, a párt gazdaságpolitikájának jobb érvényesítése. a mechanizmus akkor jó, ha ezt hatékonyan szolgálja.

az év első kilenc hónapjának eredményei igazolják, hogy népgazdaságunk gazdaságpolitikai céljainknak megfelelően fejlődött, néhány vonatkozásban még gyorsabban is a korábbinál és az idei terv előirányzatánál.

a alapvető célkitűzésünket, a lakosság életszínvonalának tervezett növelését ez évben is elérjük. a lakosság pénzbevételei a kilenc hónap alatt mintegy 9 százalékkal haladták meg az elmúlt évit, emellett a fogyasztói árszínvonal lényegében változatlan maradt. fontos eredménynek tekintjük, hogy a lakosság megnövekedett bevételei mellett is megfelelő árueellátást tudunk biztosítani és továbbra is nyugodt, kiegyensúlyozott helyzet várható.

a kiskereskedelmi forgalom 6.6 százalékkal növekedett. a lakosság bizalmát jelzi, hogy az 1967-es évit jelentősen meghaladóan emelkedett a takarékbetét-állomány.

/folyt.köv./

2145 Dny

parlament

bkk 1. /focok... 2. folyt./-szb

egyik legégetőbb problémánk, a lakáshiány megszüntetésében is előbbre haladtunk. elsőrendű fontosságú ügynek tekintjük a lakásépítkezést. tavaly júliusban a kormány beszámolójában arra tettünk ígéretet, hogy meggyorsítjuk a házigyárak üzembehelyezését. azóta két új házigyárat adtak át, az egyiket budapestben, a másikat győrött. ez utóbbit a tervezettnél hamarabb helyezték üzembe. hamarosan a terv szerint már novemberben átadják a miskolci házigyárat is. tovább folytatjuk a lakásépítés korszerű bázisainak, a házigyáraknak építését. ezekkel, a vállalatok fokozottabb részvételével, valamint a magánlakásépítés kiterjesztésével előreláthatóan teljesítjük az ötéves terv előirányzatát - felépítjük a háromszázezer lakást. elgondolásaink szerint a következő ötéves terv időszakában négyszázezer lakást építünk és így teljesítjük tizenötéves tervünket.

a bevezetett közgazdasági szabályozók - elsősorban a nyereségérdekeltségi rendszer - helyesnek bizonyultak, s ha jelentkező is problémák, általában megfelelően ösztönözték a vállalatokat arra, hogy gyorsabban alkalmazkodjanak az igényekhez. megmutatkozott ez a belkereskedelem beszerzéseiben, s ha nem is valamennyi relációban azonos mértékben - az ipari termékek exportjában is. a külkereskedelmi forgalom egyenlege kedvezőbb a tervezettnél.

/folyt.köv./

2145 Dny

parlament

bkk. 1. fock.... 3. folyt./ gy

a tapasztalatok alapján megállapíthatjuk, hogy a nyereségérdekeltségi rendszer általában jól működik. az első fél éves vállalati mérlegek azt mutatják, hogy jelentős tömegű jövedelem képződik a vállalatoknál, mintegy 20 százalékkal több, mint amennyivel előzetesen számoltunk. a nyereség a várakozásnak megfelelően differenciálódik az egyes ágazatok között. kifejezésre jut, hogy a népgazdaság egyes területeinek különböző sajátosságai, eltérő objektív feltételei vannak. több idő kell azonban ahhoz, hogy a nyereség ne csak az árreform és az induló adottságok szerint, hanem a vállalati gazdálkodás színvona szerint jobban differenciálódjék.

a reform előkészítése során egyes ágazatok és vállalatok - attól tartva, hogy nem képződik majd elegendő részesedési alapjuk - különböző kedvezményeket igényeltek és kaptak is. kiderült; jónéhány ilyen vállalatnál elegendő lenne, ha az általános feltételeket alkalmaznánk. ezt a tapasztalatunkat a jövő évi tervek kialakításánál természetesen figyelembe vesszük és a szükségletek és a termelés összhangját jobban biztosító, helyeseb irányba ösztönző szabályozókat határozzuk meg.

/folyt. köv./

de
2200 Dny

parlament

bkk. 1. /fock.... 4. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

a továbbiakban az árreform tapasztalatairól számolok be. a lakosságot ez a kérdés foglalkoztatta és foglalkoztatja leginkább. annak idején sokan tették fel a kérdést: nem ,,szaladnak-e el,, az árak? nem lesz-e infláció?

a tavalyi kormánybeszámolóban ismertetett tervünknek megfelelően az árreformot úgy hajtottuk végre, hogy mindvégig biztosítottuk a fizetőképes kereslet és az áru-alap szilárd egyensúlyát. rendeletet hoztunk az árszabályozásról és meghatároztuk az árhatósági jogköröket. bevezettük a gazdasági birság jogintézményét, hogy megakadályozzuk az indokolatlan, a tisztességtelen haszon elérésére irányuló esetleges törekvések érvényesülését.

a tapasztalatok alapján elmondhatjuk: mind a termelői, mind a fogyasztói árak általában kedvezően alakultak. a forgalom túlnyomó része a hatóságok és a vállalatok által az előkészítő munkákban közösen kialakított induló árakon - vagy azokhoz egész közeleső árakon - zavartalanul bonyolódik. érezhető a vállalati törekvések abban az irányban, hogy a belföldre, illetve exportra kedvezően, nagyobb nyereséggel értékesíthető termékek termelését szorgalmazzák. keresik a nagyobb jövedelmezőséget biztosító értékesítési és beszerzési lehetőségeket, termelésükön a szükségletek figyelembevételével igyekeznek változtatni.

/folyt. köv./

de
2200 Dny

parlament

bkk.1. /fok.... 5. folyt./ gy

vállalataink gazdasági politikájuk részeként kezdik kidolgozni saját ártervezésüket. az új árrendszer és ármechanizmus közrejátszott kedvező népgazdasági eredményeink elérésében.

a felsoroltak még nem jelentik azt, hogy az áralakulásban a szükséges hatások már teljeskörűen kibontakoztak. fix, maximált és limit árakkal - és termékgazdálkodási előírásokkal - korlátozásokat alkalmaztunk mindazokon a területeken, ahol nagyobb egyensúlyi problémáink jelentkeztek. ezzel az átmenet különösebb zökkenőtől megvédtük a gazdaságot.

a fogyasztói árszínvonal ez év januárjában - az ármozgások összehatásaként - kerekén másfél százalékkal alacsonyabb volt a múlt évinél. elsősorban a gyümölcs és zöldségfélék áremelkedése, valamint a szolgáltatások árszínvonalának növekedése következtében, az elmúlt 9 hónap alatt az élelejei árszínvonal csökkenés lényegében kiegyenlítődött. tervezett intézkedéseinket - melyek között jelentősebb egyes postai díjszabások felemelése - és a szabadpiaci árak esetleges további emelkedését is figyelembe véve, a fogyasztói árszínvonal ez évi növekedése nem fogja meghaladni a számításba vett 1-2 százalékos mértéket.

úgy ítéljük meg a helyzetet, hogy a jövő évben tovább lehet bővíteni a szabadabb árformákba sorolt termékek körét és egyszerűsíteni lehet a termékgazdálkodást is.

/folyt. köv./

- 6 -

lé
2200-Dur

parlament

bkk. 1. /fok.... 6. folyt./ gy

tisztelet országgyűlés!

tavaly júliusi bejelentésünknek megfelelően a kormány szabályozta a beruházások rendjét. egyszerűsítettük az engedélyezési eljárást és rendeletet hoztunk a beruházások megvalósítását szolgáló vállalkozási szerződésről. ezen a területen lassan bontakoznak ki a reformtól várt pozitívumok. a folyamatban levő beruházások magas részaránya késlelteti e téren a kellő egyensúly kialakulását, nem teszi lehetővé a népgazdaság fejlesztéséhez szükséges jelentősebb számú új beruházás megkezdését, s mindezek mellett a költségvetésre is az előirányozottnál nagyobb terhet hárít. költségnövekedés várható mind az állami, mind a vállalati beruházások körében. a kormány határozata alapján az állami költségvetés a fejlesztési alapokat terhelő többletköltségeket csak kivételes esetben, elsősorban a lakásépítéssel kapcsolatosan vállalja magára. ezt az elhatározásunkat indokolja, hogy noha a másfél milliárd forintos hiánnyal jóváhagyott állami költségvetés a tervezettnél nagyobb bevételre számíthat, a hiány nem szűnik meg, mert a kiadások is növekednek.

arra törekszünk, hogy pénzügyi politikával, a beruházási pénzforrások visszafogott, szolid növekedésével mielőbb megteremtjük a népgazdaság pénzforrásainak és az elkezdett beruházásoknak a kellő egyensúlyát. ez hozzájárul a minőségi követelmények - a határidők betartása, a gondosabb kivitelezés - fokozottabb érvényesítéséhez is.

/folyt. köv./

lé
2200-Dur

-7-

parlament

bkk. 1. /folyt... 7. folyt./ gy

arra törekszünk, hogy a nyereségérdekeltség hatására a beruházási javakat előállító ágazatok termelése tovább bővüljön. ettől, valamint a pénzforrások visszafogásától azt várjuk, hogy 1-2 éven belül a beruházásoknál a népgazdaság egészében is kialakuljon az egyensúly, ami egyik feltétele a nagyobb beruházási hatékonyságnak.

igen fontos a beruházási eszközök koncentrált felhasználása, a folyamatban lévő beruházások gyors befejezése. jól kell megválasztanunk az 1969-ben és 1970-ben induló kevésszámú állami egyedi nagyberuházást, amellyel segítjük megalapozni negyedik ötéves tervünket. meg kell akadályoznunk, hogy a vállalati szempontból nem eléggé gazdaságos fejlesztési célok az állami támogatással megvalósítandó beruházások szférájába terelődjenek.

a kormány megvizsgálta nemrégiben üzembehelyezett néhány nagyberuházás adatait. örvendetes, hogy a régebbi helyzet-től eltérően ma már nem ritka az olyan létesítmény, amelyet költségtülség nélkül, határidőre valósítottak meg és műszaki színvonalra is megfelel a követelményeknek.

szólnunk kell a beruházási hitel igényekről és kielégítésükről is. az ideai hitellehetőségek 60 százalékát a folyamatban lévő beruházások emésztették fel. ez korlátozta a vállalati kezdeményezéseket.

/folyt. köv./

le
22.20 Dny

-8-

parlament

bkk 1. /folyt... 8. folyt./-szb

mivel a vállalatok a rendelkezésünkre álló lehetőségeket meghaladó hiteleket kértek, igényeik elbírálásánál fokozottan figyelembe vettük a fejlesztési célok hatékonyságát és a vállalatok teherbíró képességét. csak jövedelmező, viszonylag gyorsan megtérülő, illetve a vidéki ipartelepítést támogató beruházások céljára adtunk hiteleket.

1969-ben és 1970-ben is arra kell törekednünk, hogy a népgazdaságilag szükséges és csak különösen gazdaságos, a külkereskedelmi és a fizetési mérlegünk alakulására is kedvező hatású vállalati beruházások valósuljanak meg.

kormányunk központi feladatként foglalkozik a beruházásokkal, a növekedés ütemének meghatározásával, a hatékonyság fokozásához szükséges eszközök kialakításával.

kedves elvtársak!

a gazdasági teendők között szeretném felhívni a figyelmet a termelékenység növelésével összefüggő kérdésekre.

az ipari termelés növekedésének egyelőre kisebb hányada származott a termelékenység emelkedéséből, mint az előző években, s ez nem jó. az ország különböző részein eltérő a helyzet. budapesten és valószínűleg némelyik nagy ipari vidékünkön a termelékenység számottevően nőtt, a kevéssé iparosított országrészekben azonban különösen lassan emelkedett.

/folyt.köv./

le
22.20 Dny

-9-

parlament

bkk. 1. /fok.... 9. folyt./ gy

he lyenként a szükségesnél nagyobb mértékben növekedett a dolgozók száma, ugyanakkor másutt munkaerőhiány akadályozta a termelést. a vállalatok egy részénél túlzott mértékben kellett túlórázásokat elrendelni, máshol kapun belüli munkanélküliség volt. mindez károsan hatott a termelékenység alakulására.

a gazdasági vezetőknek több gondot kell fordítaniuk a jobb munka- és üzemszervezésre, a gyártás- és gyártmányfejlesztésre, a műszaki színvonal, a technológia fejlesztésére. mozdítsák elő a munkaerő társadalmilag hasznos átcsoportosulását. az üzemek, a vállalatok éljenek megfelelőben önállóságukkal, a munka törvénykönyve adta új lehetőségekkel.

népgazdaságunkban magas a segéd munkások, többek között az anyagmozgatók arányszáma. ha az üzemekben gépesítenék például a rakodást, sok tízezer ember szabadulna fel más munka végzésére. üzemekben, vállalatoknál még mindig alacsony a gépesítettség foka, nem kielégítő a termelési folyamat szervezete, egyszerűsítése, nem törekednek a feltétlenül szükséges mértékben az élő munka maximális megtakarítására.

amikor a gazdasági vezetőkkel erről a kérdésről beszélünk, általában az átlagbérrendszerben látják az okot, mondván: ha az átlagot meghaladó keretben veszünk fel szakmunkást, vagy mérnököt, szükségszerűen fel kell vennünk segéd munkásokat is, hogy azt átlagbért betartsuk.

/folyt. köv./

2220-Dij

-10-

parlament

bkk. 1. /fok.... 10. folyt./ gy

véleményünk szerint az átlagbérrendszeren valószínűleg javítani kell, azonban ennél többről van szó és ezért az elemzéseket szélesebb körre kell kiterjeszteni: egyebek között arra, mi teszi lehetővé, hogy ráfizetéssel gyártott termékek előállításához is tudnak új munkaerőt felvenni ahelyett, hogy az ilyen termékek termelését megszüntetnék? nem túlzottan magasban állítottuk-e meg egy sor üzemben az állami dotációt, az export-szubszenciót? milyen intézkedésekkel lehet erőteljesebb versenyre ösztönözni az azonos termékeket előállító vállalatokat és ezzel összefüggésben hogyan hasznosítsuk az import-lehetőségeket? a kormány keresi a megoldást és a jövő évi tervvel összhangban még ez évben kidolgozza a szükséges intézkedéseket.

tisztelt országgyűlés!

ez az esztendő kemény próbára tette szocialista mezőgazdaságunkat. az évszázad legaszályosabb tavaszával és nyarával kellett megküzdeni és a terméseredmények azt bizonyítják, hogy ez sikerült. bebizonyosodott a szocialista nagyüzemi gazdálkodás vitathatatlan fölénye a kisüzemekkel szemben. a tavalyi évben, amikor a termelészövetkezetek megerősödtek, értük el mezőgazdaságunk történetében a legnagyobb kenyérgabona termést, a holdankénti 14 és fél mázsát. az idén a rendkívüli nyáreleji időjárás ellenére is tartani tudtuk ezt, ami egyben azt is jelzi, hogy a termelészövetkezetek tovább fejlődtek, erősödtek.

/folyt. köv./

le

-11-

parlament

bkk. 1. /focok... 11. folyt./ gy

eredményeikért dicséret illeti a termelészövetkezetek és az állami gazdaságok dolgozóit. bizonyosságot tettek szorgalmukról, szakértelmükről, leleményességükről.

a szocialista átszervezés óta eltelt rövid idő alatt számottevő változások történtek a mezőgazdasági termelés anyagi-műszaki feltételeiben. napjainkban a mezőgazdasági munkákat 45-50 százalékból géppel végzik. csaknem teljesen gépesítettük már a különböző talajmunkákat, a vetést, a növényápolást, a gabonabetakarítást. műtrágyából - hatóanyagban kifejezve - katasztrális holdanként 44 kilogrammot használnak fel. több mint 150 féle növényvédőszer áll a mezőgazdaság rendelkezésére.

a mezőgazdaság termelési eredményei javították az élelmiszeripar nyersanyagellátását. ez - párosulva a műszaki fejlesztéssel és a korszerűbb szervezési módszerekkel - lehetővé teszi, hogy az élelmiszeripar termelése az idén 5-6 százalékkal legyen nagyobb, mint tavaly. észrevehetően javult az élelmiszeriparban a munka hatékonysága, nőtt a termelékenység. jó az is, hogy egyre több a korszerű „köntösben”, modern csomagolásban megjelenő új - jó áron eladható - élelmiszeripari termék. fontos feladat azonban, hogy megfelelő figyelmet fordítsunk ugynevezett „hagyományos”, élelmiszereink gazdaságos előállítására és forgalmazására.

/folyt. köv./

ll
L3⁰⁰ Dny

-12-

parlament

bkk 1. /focok... 12. folyt./-szb

a jövőben többet kell áldoznunk például a húsipar - a tejipar - cukoripar rekonstrukciójára, figyelembe véve, hogy itt a termelékenységet nem néhány százalékkal, hanem kétfelháromszorosára kell emelnünk ahhoz, hogy az élelmiszeriparhoz felzárkózzunk.

az aszály a legnagyobb gondot az állattenyésztésben okozta. a kormány már júliusban határozatot hozott megfelelő mennyiségű abraknak behozatalára, s kedvező feltételek mellett takarmányakciókat szervezett, a gyors intézkedések a háztáji állatállomány csökkenését megállították, megteremtették az állattenyésztés további fejlesztéséhez szükséges feltételeket.

a tavaly júliusi beszámoló óta kormányunk több jelentős intézkedéssel támogatta a termelészövetkezeti parasztságot. csupán néhányat sorolnék fel az intézkedések közül. elsőként említem azt a két törvényt, amelyet előterjesztésünk alapján tavaly hozott a tisztelet országgyűlés. az egyik a mezőgazdasági termelészövetkezetekről, a másik a földtulajdon és a földhasználat továbbfejlesztéséről intézkedik. ez a két nagyfontosságú jogszabály megszilárdította a nagyüzemi gazdálkodás biztonságát.

a termelészövetkezetek jobb, rugalmasabb gazdálkodását segítették a különböző kormányhatározatok is. megemlíthető a mezőgazdasági termékek forgalmáról és felvásárlásának rendjéről, valamint a szállítási szerződések rendszerének a termelészövetkezetekre történő kiterjesztéséről szóló kormányhatározat.

/folyt. köv./

ll
L3⁰⁰ Dny

- 13 -

v

parlament

bkk 1. /foc... 13. folyt./-szb

korábbi elhatározásinknak megfelelően tovább közelítettük a dolgozó parasztság életszínvonalát a bérből és fizetésből élő dolgozókéhoz. a mezőgazdaság dolgozói társadalombiztosítási szolgáltatásban, családi pótlékban, nyugalmlátásban közelebb kerültek a bérből és fizetésből élőkhez.

a felvásárlás a felemelt árakon általában az előirányzatok szerint alakul, sőt előre láthatólag 4-5 százalékkal meghaladja a tavalyi szintet. mindez lehetővé teszi a lakosság zavartalan ellátását.

a mezőgazdaság és az élelmiszeripar előre láthatólag az idén is teljesíti, esetleg valamelyest túl is teljesíti exporttervét, ami kedvezően járul hozzá külkereskedelmi mérlegünk alakulásához.

összességében megállapítható, hogy az új gazdasági mechanizmus kedvezően hatott a mezőgazdaságra és az élelmiszeriparra is. e két területen is vannak azonban fontos teendőink. tovább kell fejleszteni az üzemek anyagi ösztönzésének rendszerét, a hitel és beruházási rendszert. jobban össze kell egyeztetni a mezőgazdasági termelő üzemek és a szolgáltató, felvásárló, feldolgozó vállalatok érdekeit.

továbbra is elő kell mozdítanunk a műszaki-technikai fejlesztést, hogy a mezőgazdaság, az élelmiszeripar és az erdőgazdaság dolgozóinak munkáját még több korszerű termelőeszköz és berendezés segítse.

/folyt.köv./

le
2300-Duy

-14-

parlament

bkk 1. /foc... 14. folyt./-szb

példaként megemlítem, hogy az idén különösen ^{öss} gyorsan össze-
torlódtott őszi munkákat is gyorsabban lehetne elvégezni, ha a mezőgazdasági üzemeknek több jó traktora és tehergépkocsija lenne. egyébként mindkettőből bőséges a raktárkészletünk és jók a beszerzési lehetőségeink is a szocialista országokból, amióta azonban nem elosztjuk, hanem az üzemeknek kell megvásárolniuk ezeket a gépeket, az igény mintha túlzottan megcsappant volna. ebben minden bizonnyal része van annak is, hogy az állam magas dotációt ad az elhasználandó, régi erőgépek javításához.

kormányunk az egyes munkafolyamatok teljes gépesítésére, komplex állattenyésztési telepek létesítésére, tárolóberendezések és hűtőtárolók építésére ösztönzi a mezőgazdasági üzemeket.

meggyőződésünk, hogy a műszaki fejlesztés, a tudományos eredmények elterjesztése és széleskörű gyakorlati alkalmazása szocialista mezőgazdaságunk további előrehaladását eredményezi.

/folyt.köv./

le

- 15 -

parlament

bkk. 1. /foc.... 15. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

népgazdaságunk fejlődése, további erősödése elválaszthatatlan hazánk nemzetközi gazdasági kapcsolataitól, ezeknek meghatározó szerepük van gazdasági életünkben.

kilenc hónap tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy alapjában zavartalanul sikerült tevékenységünket e vonatkozásban is az új gazdasági mechanizmus körülményei közé állítanunk. a vállalatok a népgazdasági terv ismeretében, az általános külkereskedelmi szabályozók hatására, önálló programjaikat úgy alakították ki, hogy tevékenységük összességében megfeleljen a terv fő célkitűzéseinek. a külkereskedelmi és a fizetési mérleg egyenlege előre láthatólag az előirányoztnál valamivel kedvezőbb lesz.

a kormányzat több iparvállalatnak és más szervezetnek megadta a közvetlen export-, illetve import-jogot. jelenleg 38 külkereskedelmi szakvállalat és 45 külkereskedelmi joggal felruházott termelő, illetőleg kereskedelmi vállalat folytat külkereskedelmi tevékenységet. a szervezeti változás, valamint az új szerződés-kötési formák - a kezdeti együttjáró nehézségek ellenére - fokozatosan felszínre hozzák azokat a tendenciákat, amelyeket e változtatásoktól elvártunk. a termelő vállalatok munkájában mindjobban érvényesülnek a külkereskedelmi hatások. a termelési és a külkereskedelmi közös érdekeltiség már eddig is több kezdeti eredményt hozott a kedvezőbb devizaárak elérésében.

/folyt. köv./

de

-16-

parlament

bkk 1. /foc... 16. folyt./-szb

megindult az a folyamat, hogy a vállalatok termelési struktúrájuk javítása után igyekeznek gazdaságos export-cikkekkel megjelenni a világpiacon. hangsúlyozni kívánom, hogy itt még csak - részben ellentmondásokat is tartalmazó - tendenciákról van szó, jelentős fordulat még nem következett be. a nagyobb nyereség elérését jónéhány vállalat - termelési, szervezési és kereskedelmi jellegű erőfeszítések helyett - nem egyszer az állami szervezetekkel való alkú útján kívánja biztosítani.

az államközi gazdasági megállapodásokban előirányzott kölcsönös kötelezettségek teljesítése vonatkozásában általában kedvező a helyzet. ebben a gazdasági szabályozók szerepén kívül többek között része van annak is, hogy az éves kereskedelmi megállapodások előkészítésébe érdemben is bevonjuk a termelő vállalatokat.

kormányunk már a reform előkészítésének éveiben körültekintően figyelembe vette a szocialista országokhoz fűződő szoros és egyre mélyülő kapcsolatainkat. ez érthető, hiszen a szocialista országokkal bonyolítjuk le külkereskedelmi forgalmunk 67 százalékát.

hazánk külkereskedelmi forgalma legnagyobb kereskedelmi partnerünkkel, a szovjetunióval fejlődik a legdinamikusabban. a forgalom emelkedésében tükröződnek a mindinkább elmélyülő komplex gazdasági együttműködés eredményei. csak példaképpen utalok itt az olajipar, az alumíniumipar, a gépjárműipar terén kialakult jelentős és gyümölcsöző kooperációra.

/folyt. köv./

de
3300 Dny

- 17 -

parlament

bkk 1. /foc... 17. folyt./-szb

az átlagot meghaladó mértékben fejlődött külkereskedelmünk az ndk-vál és csehszlovákiával is. fontos új és továbbfejlesztendő jelenségnek tartjuk azt, hogy a vállalatok mindinkább keresik az együttműködés újabb és hatékonyabb formáit. szinte minden szocialista országgal tárgyalunk a perspektívát megalapozó gazdasági együttműködési koncepciókról. így például bulgáriával az ammóniák-szóda gyártása, lengyelországgal a kénbányászat terén kívánunk jelentős együttműködést kifejleszteni.

szükségesnek tartjuk, hogy továbbra is erőteljesen szüntözzünk a szocialista országokból történő import fokozására, ezen belül különösen a gépkereskedelem növelésére. ennek feltétele az is, hogy kölcsönösen és jobban megismerjük egymás termékeit.

időszerűnek tartjuk a szocialista országok gazdasági együttműködésének sokoldalú továbbfejlesztését. elgondolá-sainkról ismételten eszmecserét folytattunk a baráti országok kormányával. a mi álláspontunk az, hogy a gazdasági együttműködést a kgst országok fokozottabb gazdasági összefogása irányában célszerű fejleszteni. a kgst országok gazdasági közötti szorosabb összefonódás módot ad a termelőerőkkel való gazdálkodás nagyobbfokú tervszerűségére, a műszaki fejlődés jelentős meggyorsítására. tájékoztatom a tisztelt országgyűlést, hogy kidolgoztuk a szocialista országok gazdasági együttműködésének fejlesztésére vonatkozó álláspontunkat és átadtuk a kgst-ben résztvevő országoknak.

/folyt.köv./

de
23000y

parlament

bkk 1. /foc... 18. folyt./-szb

véleményünk szerint két, egymással összefüggő úton párhuzamosan kell haladnunk. egyfelől szükséges a népgazdasági tervek koordinálásának továbbfejlesztése. keresnünk kell azokat a módszereket, amelyek lehetővé teszik - még a tervek kialakítása előtt - a gazdaságpolitikai tájékoztatást, végső soron a kölcsönös érdekek összehangolását.

másfelől keresni kell az együttműködés új lehetőségeit az országok nemzeti piacainak egymás előtti fokozatos és tervszerű megnyitása útján. a nemzetközi együttműködésben jobb lehetőségeket kell találnunk a termelő vállalatok, a fogyasztó szervezetek, általában a gazdálkodó egységek egymás közötti közvetlen együttműködésének előmozdítására.

a közvetlen együttműködés szélesítése, a nemzetközi kapcsolatokban, a gazdaságosság követelményeinek következetesebb érvényesítése számos közgazdasági probléma megoldását igényli. ez bármilyen bonyolult is, nagyon időszerűvé, mondhatni égetővé vált. abból kell kiindulni, hogy bár a kgst-országok gazdaságirányítási rendszerében bekövetkező változásokban sok a hasonlóság, ezek mégsem egyformák és nem is azonos időpontban valósulnak meg. ezért olyan megoldásokat kell keresnünk, amelyek a különbségeket figyelembe veszik.

a népgazdasági tervek rendszeres egyeztetését és kellő összehangolását az együttműködés feltételül szükséges módszerének tartjuk. szükségesnek véljük a tervkoordináció színvonalának további emelését.

/folyt.köv./

de
23100y

parlament

bkk 1. /fok... 19. folyt./-szb

az ilyen irányú erőfeszítéseket a népgazdaságok fejlesztése és az együttműködés szempontjából alapvető, legnagyobb fontosságú problémákra kell összpontosítani. Ilyen az energiaellátás, néhány legfontosabb nyersanyag biztosítása, a vegyipar - különösen a petrokémia - összehangolt fejlesztése, valamint néhány fontosabb gép és berendezés gyártásában a szakosítás és a kooperáció kialakítása. Nemcsak a fejlesztés végső célját szükséges meghatározni, hanem tisztázni kell az összefüggő beruházási, műszaki problémákat, a hitelezés rendszerét is; mindezt elsősorban azokkal a nagy objektumokkal kapcsolatban, amelyeknek összehangolt megvalósítása a nemzetközi együttműködés egyik fontos tényezője.

A kgst-országok fokozódó együttműködése elősegíti, hogy gazdasági kapcsolataik bővüljenek a világ többi részével is. Ez megfelel a békés egymás mellett élés politikájának. A be nem avatkozás, a kölcsönös előnyök elve alapján fejlesztjük és szélesítjük kereskedelmi és gazdasági kapcsolatainkat a fejlett tőkés országokkal és a fejlődő országokkal egyaránt.

1968-ban változatlanul arra törekedtünk és törekszünk, hogy fejlesszük kapcsolatainkat a nem szocialista államokkal is. Szándékaink ellenére azonban a tőkés területekre irányuló kivitel alig haladja meg az 1967. évi szintet. Ebben közrejátszanak: a tőkés piacokon tapasztalható éles verseny, a nagyobb kockázatok, az értékesítési költségek és a vámok folytán a kedvezőtlenebb árak, nem utolsósorban pedig a néhány fejlett tőkés ország részéről tapasztalható hátrányosan megkülönböztető intézkedések.

/folyt.köv./

de

parlament

bkk 1. /fok... 20. folyt./-szb

A fejlődő országokkal a múlt évben - különböző politikai és gazdasági események hatására megtorpant forgalom ismét növekedést mutat. Az év elején delhi-ben megtartott II. világkereskedelmi konferenciát követően sokoldalú munkával alapoztuk meg gazdasági kapcsolataink erőteljes továbbfejlesztését.

Népgazdaságunk nemzetközi kereskedelmi és gazdasági kapcsolatairól megállapítható, hogy összességében e területen is jelentkeznek a gazdaságirányítás reformjának kedvező kezdeti eredményei.

tisztelt országgyűlés!

Az év hátralevő hónapjaiban a kormány legjelentősebb gazdaságirányítási feladatának tekinti a jövő évi népgazdasági terv kidolgozását, megvitatását és elfogadását. A terv előkészítése jó ütemben halad. Az elemzések, vizsgálatok felölelik a harmadik ötéves terv előttünk álló egész időszakát, vagyis kiterjednek 1970-re is. Ez - a többi között - lehetővé teszi, hogy biztonságosabban ítélhessük meg a szabályozó eszközök várható hatását és megalapozottan készíthessük elő a továbbfejlesztésükhöz szükséges központi intézkedéseket.

Az eddigi vizsgálatok azt mutatják, hogy 1969-ben is a hatékonyság javítása és a népgazdaság egyensúlyának erősítése marad a fő feladat.

/folyt.köv./

de

parlament

bkk. 1. /focok.... 21. folyt./ gy

ennek érdekében különös gondot kell fordítani a nemzeti jövedelem termelési és elosztási arányainak jobb összehangolására, továbbá a beruházási összegek ésszerű keretek között tartására és a készletek növekedési tendenciájának mérséklésére. változatlanul fontos feladat a termelés szerkezetének és gazdaságosságának javítása, a munka termelékenységének növelése, a külkereskedelmi forgalom egyensúlyi helyzetének erősítése.

tovább kell fejleszteni a szabályozás mindazon elemeit, amelyek aktívan segítik a népgazdasági célok elérését. a funkcionális szervek - hatáskörüknek megfelelően - elemzik a fejlődést elsősorban meghatározó tényezőket. így többek között a népgazdasági jövedelmek növekedését és megoszlását, a követendő hitelpolitikát, az áralakulást, a munkaügyi helyzetet, a külkereskedelmi forgalmat. javaslatokat dolgoznak ki a teendő intézkedésekre, amelyeket majd a terv tartalmaz. az intézkedések irányáról annyit már most elmondhatok: egyfelől az új irányítási rendszer szilárdítását szolgálják, másfelől fokozzák a követelményeket a vállalati gazdálkodással szemben a gazdálkodás minőségét és hasznosságát illetően. az intézkedések a reform alapelveit nem érintik, ezek megváltoztatása ugyanis nem szükséges.

az országos tervhivatal a funkcionális szerveknél, az ágazati minisztériumoknál folyó munkát úgy koordinálja, hogy a tervet és a végrehajtását szolgáló intézkedéseket novemberben tárgyalhassa a kormány.

/folyt. köv./

ll

- 22 -

parlament

bkk. 1. /focok.... 22. folyt./ gy

bejelentem a tisztelet országgyűlésnek, hogy a negyedik ötéves terv kidolgozásának előkészítő szakasza lényegileg befejeződött. ennél a munkánál elsősorban abból indultak ki, hogy hol tartunk jelenlegi 5 éves tervünk megvalósításában. az adatok szerint a terv időarányos részének legfontosabb feladatait teljesítettük és a számítások alapján 1970. végéig az érvényben levő 5 éves tervet előre láthatóan több vonatkozásban túl is teljesítjük. az eredmények részletes ismertetése nélkül csupán példaként utalok a vegyipar és az alumíniumipar erőteljes fejlődésére, ami népgazdaságunk strukturájának kívánatos átalakítása szempontjából igen jelentős. különösen örvendetes, hogy energia-gazdálkodásunk szerkezetének tervezett korszerűsítésében már megvalósítottuk az 5 éves terv végére kitűzött előirányzatot: energiámérlegünkben az olaj és a földgáz aránya elérte a 40 százalékot. ez a szerkezeti változás a népgazdaság számos területén hozzájárulhat a műszaki-technikai színvonal emeléséhez, ami népgazdaságunk fejlesztése szempontjából a legfontosabb. ugyanezt a célt szolgálja a közlekedésfejlesztési koncepció is, amelyről nem kívánok bővebben beszélni, hiszen azt a kormány beszámolójának megvitatása után megtárgyalja a tisztelet országgyűlés.

most a következő ötéves terv alapjául szolgáló, a népgazdaság fejlődését meghatározó, a továbbiakban szükséges strukturális változtatásokat előmozdító elgondolások kialakítása folyik. ezek sokoldalú megvitatása és elfogadása teremti meg majd az alapját a terv teljes, részletes elkészítésének.

/folyt. köv./

ll

- 23 -

parlament

bkk. 1. /fok.... 23. folyt./ gy

a kiemelkedő jelentőségű fejlesztésekre vonatkozó állami döntések szakszerű előkészítésére - elsősorban az omfb és a szakminisztériumok - műszaki-gazdasági koncepciókat, fejlesztési variánsokat, nagyberuházásokra vonatkozó javaslatokat készítenek elő. az egyedi nagyberuházások megfelelő előkészítésébe és a fejlesztési javaslatok kidolgozásába egyes nagyvállalatokat is bevonnak.

az ötéves tervező-munka részeként megkezdődött a területi tervezés előkészítése, a területi fejlesztési célkitűzések központi kialakítása is. változatlanul fontosnak tartjuk ugyanis a termelőerők területi elhelyezkedésének javítását, a vidék iparosításának fokozását.

az előzetes számítások szerint elő, hogy népgazdaságunk a negyedik 5 éves terv időszakában az 1968-1970-es évek várható fejlődési ütemével azonos mértékben fejlődjen tovább.

elgondolásaink szerint az ötéves népgazdasági terv irányelvei 1969. első félévében, míg a tervjavaslat 1970. első félévében készül el. tervező-szerveinknél egyidejűleg egymással összhangban készül az 1985-ig terjedő hosszútávú, a negyedik ötéves, azaz a középtávú és az 1969. évi népgazdasági terv. ezzel megvalósítjuk a különböző időtartamu tervek összefüggő rendszerét.

a távlatok tervezésében, hazánk politikai, gazdasági és kulturális fejlődésében kimagasló jelentőségű a tudomány, a kutatás, a tudósok tevékenysége.

azt irányozhatjuk

/folyt. köv./

Lé

- 24 -

parlament

bkk. 1. /fok.... 24. folyt./ gy

a gazdaságirányítási rendszer reformja a kutatóintézetek munkáját szorosabban összekapcsolta a szükségletekkel és - főleg az ipari kutatóintézetek munkájában - megteremtette a célratoró kutatás és a kutatási eredmények gyors felhasználásának előfeltételeit.

az idén bekövetkezett változást nem tekintjük befejezettnek. a párt irányításával tudósok és gyakorlati szakemberek javaslatokat készítenek elő tudományos életünk irányításának felülvizsgálatára és ésszerű átalakítására. egyidejűleg megkezdjük az 1971-1985-ös időszak távlati tudományos tervének kidolgozását.

a kutatók a gyakorlattal való kapcsolatuk erősítése céljából még több tájékoztatást igényelnek a megoldást sürgető problémákról. általában is hasznos lenne, ha az állami - gazdasági szervek gyakrabban kérnének szakvéleményt a tudósoktól, mint tanácsadóktól. a tudományos tevékenység eredményeit gyarapítaná, ha erősítenék a kooperációt egyrészt a hazai intézmények között, másrészt nemzetközi vonatkozásban, elsősorban a szocialista országokkal.

a kormány - figyelemmel a tudomány növekvő szerepére és jelentőségére - nagy gondot fordít fejlesztésére, a tudományos alkotómunka zavartalan és egyre jobb feltételeinek biztosítására.

/folyt. köv./

Lé

- 25 -

parlament

bkk. 1. /fok.... 25. folyt./ gy

tisztelt elvtársak!

az elmondottakkal - a teljesség igénye nélkül - kívántam tájékoztatni a tisztelt országgyűlést gazdasági fejlődésünk tényeiről és néhány fontos teendőnkéről. összefoglalva megállapítható: népünk alkotó munkája megbecsülésre méltó sikereket hozott. megítélésünk szerint ez annak is köszönhető, hogy az új gazdasági mechanizmus bevezetésével az emberek tudatában, gondolkodásában viszonylag rövid idő alatt jelentős változás következett be. a dolgozók egyre inkább érzik, hogy a reform nagyobbfokú kezdeményező erőt, szellemi erőfeszítést, igényességet kíván a részükről, s mind közvetlenebbül, mind mélyebben látják az összefüggést egyéni és a társadalmi érdekek között. ez fokozottabb részvételre ösztönzi őket. a termelést lendítő erők közt az eddignél erőteljesebben hat a dolgozók százezreinek figyelő, ellenőrző, ötleteket adó, javaslatokban is jelentkező tudatos aktív részvétele. bizhatunk abban, hogy ez az aktivitás a reform további kibontakozása során újabb nagy eredményekhez vezet.

megtisztelő megbízatásomnak teszek eleget, amikor a kormány nevében köszönetünket fejezzük ki dolgozó népünk szocializmust építő tevékenységéért. külön is köszönetet mondunk tudásban gazdagodó, politikai magatartásában szilárd munkásosztályunknak. mindig érezzük támogatását, értékes erőfeszítéseit a gazdasági és társadalmi munka számos területén. munkásosztályunk alkotó tevékenysége, helytállása a termelésben, aktív részvétele a politikai életben tovább szilárdítja a népi-nemzeti egységet, ami biztos alapja népköztársaságunk belső rendjének, szocialista hazánk építésének.

/folyt. köv./

le

- 26 -

parlament

bkk. 1. /fok.... 26. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!
kedves elvtársak!

több alkalommal szóltunk már róla, de úgy gondolom nem felesleges megismételni: véleményünk és meggyőződésünk szerint az a szabad alkotó légkör, az a - megnövekedett hatáskörrel együttjáró - felelősségteljes magatartás és közgondolkodás, amit a mechanizmus reformja jelent a gazdasági irányítás és általában a gazdálkodás területén, nem szorítkozhat kizárólag ezekre a kérdésekre, az ezzel foglalkozó szervekre és emberekre. szükséges, hogy lényegében ugyanez a munkatársas és emberi magatartás hassa át társadalmi életünk és az államigazgatás minden területét.

fok jendő a továbbiakban államigazgatásunk és társadalmi életünk néhány kérdésével foglalkozott. hangsúlyozta:

kormányzatunk arra törekszik, hogy minden lehetséges módon és minden területen fejlesszük rendszerünk demokratikus intézményeit. szükségesnek tartjuk, hogy erősítsük az állampolgári fegyelmet, harcoljunk a bürokrácia, a lélektelenség, a rendszerüinktől idegen jelenségek ellen.

a minisztertanács határozata alapján a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, a tanácsok felülvizsgálják az általuk kiadott rendeleteket.

/folyt. köv./

le

- 27 -

parlament

bkk. 1. /fok... 27. folyt./ gy

hatálytalanítottak sok olyan intézkedést, amely már idejét múlt, szükségtelen részletező szabályozásokat tartalmazott, s amely a vállalatoknak, intézményeknek és az egyes állampolgároknak is felesleges utánjárást, időpocsékolást, ennél fogva sok bosszúságot okozott. a munka - amelytől további ésszerűsítéseket és egyszerűsítéseket várunk még folyik.

a tanácsok tartják a lakossággal a legközvetlenebb, leggyakoribb és legsokrétűbb kapcsolatot. gondoljuk csak meg: évente csaknem 14 millió ügyet foglalkoznak: amikor az állampolgárok hozzájuk fordulnak ügyes-bajos dolgaikkal, úgy érzik, hogy nemcsak az adott szervvel, ügyintézővel, hanem magával az állammal kerülnek kapcsolatba. rendszerünkbe vetett bizalmukat erősíti, állampolgári felelősségüket javítja, ha emberségesen, gyorsan, bürokráciamentesen intézik ügyüket. az elzárkózás, a merevség, a késedelemeskedés, az aktatologatás elkeseríti, elhidegíti az embereket.

a kormány több alkalommal is foglalkozott a tanácsok munkájával. határozatokat hozott a hatáskörök decentralizálására, a jogalkotás és az ügyintézés egyszerűsítésére. az új gazdaságirányítási rendszer érvényesítése már eddig is segítette a tanácsokat abban, hogy a lakosság elsődrendű szükségleteinek kielégítéséről megfelelőbben gondoskodhassanak. a munkát még nem tekintjük befejezettnek. vannak további terveink. ezek alapján megfelelnek az új gazdasági mechanizmus elveinek: érvényesüljön nagyfokú gazdasági önállóság, s az ügyeket érdemben, felelősséggel ott intézzék, ahol az a legcélszerűbb.

/folyt. köv./

le

-28-

parlament

bkk 1. /fok... 28. folyt./-szb

a szervezeti forma és a hatáskörök megoszlása akkor helyes, ha ennek az elvnek megfelelő.

a következő években olyan irányu jelentős változtatásokat kell kidolgoznunk és a tanácsoknak is arra kell törekedniük, hogy a jelenleginél nagyobb bevételi forrásokkal rendelkezzenek, s azokat a lakosság igényeinek kielégítésére, felülről történő aprólékos beavatkozás nélkül hatékonyabban hasznosítsák. ez jó gazdasági alapot adhat a lakossághoz fűződő kapcsolataik erősítéséhez, lehetővé teszi, hogy még több dolgozót vonjanak be feladataik megoldásába.

a tanácsok és általában az állami szervek munkája csak akkor lehet eredményes, ha fejlesztik a demokratizmust, ha kérik, igénylik milliók segítő közreműködését, éltapasztalatait, javaslatait, bíráló észrevételeit.

ezt az elvet követte kormányunk a többi között akkor is, amikor az új munka törvénykönyvét előkészítettük. az illetékes kormányzati szervek összeállították a törvényjavaslat tervezetét, s a legkülönbözőbb fórumokon, az üzemekben és vállalatoknál is több százezer dolgozóval megvitatták. a javaslatokat és az észrevételeket alaposan elemzve módosították a szövegen. ez került a minisztertanács elé. majd felkértük az országgyűlés elnökét, hogy még mielőtt hivatalosan a parlament elé terjesztenénk, vitassák meg az országgyűlés illetékes állandó bizottságai.

/folyt. köv./

le

-29-

parlament

bkk 1. /focok... 29. folyt./-szb

a képviselőktől újabb segítő javaslatokat kaptunk; a kormány az ezek figyelembe vételével átdolgozott szöveget nyújtott be az országgyűléshez. köszönettel tartozunk azért az élénk és gazdag vitaért, amely gazdagította ezt a nagyfontosságú törvényünket.

különös fontosságot tulajdonítunk az üzemi és a termelőszövetkezeti demokrácia további erősítésének, fejlesztésének. nélkülözhetetlen eszköze ez annak, hogy a dolgozók valóban magukénak érezzék a munkahelyük gondjait, segítsék a munka javítását, a megoldásra váró feladatok legjobb elvégzését. örömmel állapíthatjuk meg, hogy az ezirányú készség megvan a munkásokban, a termelőszövetkezeti parasztokban és az értelmiségi dolgozóknak.

életünk minden területén találkozunk a demokrácia fejlődésének bizonyosságaival, a dolgozók megnövekedett közéleti érdeklődésével, társadalmi aktivitásával. ennek egyik megnyilvánulása széleskörű bekapcsolódásuk a szocialista munkaversenybe, amely pártunk megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére bontakozott ki. a munkaversenyben ez alkalommal is kitűnnek a szocialista brigádok. példát mutatnak dolgozó társainknak: erősítik a munkafegyelmet, fokozzák a takarékossgot, új munkamódszerek alkalmazásával, tapasztalataik átadásával nevelik a fiatalokat, ösztönöznek a politikai és szakmai tudás fejlesztésére.

/folyt.köv./

le

parlament

bkk 1. /focok... 30. folyt./-szb

értékes új vonás, jelentős előrelépés a szocialista demokrácia fejlődésében az, hogy a termelőszövetkezetek megalakították területi szövetségeiket. ezek a szövetségek képviselik a szövetkezetek érdekeit, közös ügyeit, intézik a tőlük kapott megbízásokat. e demokratikusan létrejött új szövetkezeti szervek jó fórumai a szövetkezeti gazdálkodás problémái megvitatásának, s ezáltal is nagy segítséget nyújthatnak a parasztság munkájához.

ugyancsak a szövetkezeti demokrácia továbbfejlesztését jelenti, hogy a mezőgazdasági- és a kisipari termelőszövetkezetek, valamint az általános fogyasztási és értékesítési szövetkezetek képviselői megválasztották az országos szövetkezeti tanácsot. tevékenységétől sokat várunk a szövetkezeti és általában a szocialista demokrácia erősítésében.

az elmondottakkal összefüggésben fontosnak tartom megemlíteni, hogy a kormány vezetői rendszeresen találkoznak és tanácskoznak a szakszervezetek országos tanácsának vezetőivel, együttesen vizsgálják a dolgozók széles körét érintő kérdéseket. az ilyen tanácskozások nyomán jónéhány nagyfontosságú jogszabály kidolgozásával biztunk meg az egyes minisztériumokat, országos főhatóságokat.

/folyt.köv./

le

parlament

bkk. 1. /fok.... 31. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

az irodalom és a művészetek terén is további fejlődésről számolhatunk be. kiegyensúlyozott, következetes politikánk a haladást, a szocializmust, a békét, a népet szolgálni kívánó valamennyi művészet és művész számára korlátlan fejlődési és érvényesülési lehetőséget nyújt. az irodalom - ezen belül különösen a költészet - továbbá a zeneművészet néhány kimagaslóan értékes művet produkált. figyelemre méltó alkotásokat láthattunk a képzőművészet legutóbbi országos seregszemléjén. színházaink egyre több mai tárgyú drámát mutatnak be; filmművészetünk több alkotása világszerte elismerést vívott ki.

a művészetekben azonban találkozunk olyan irányzatokkal, formákkal, kifejezési módokkal is, amelyekkel nem, vagy legalábbis nem osztatlanul és nem vita nélkül értünk egyet. de ahogyan eddig tettük, a továbbiakban sem kívánjuk adminisztratív eszközökkel befolyásolni az alkotás szabadságát. jó dolgunk, helyesnek tartjuk a művészeti és általában a szellemi életben folyó olyan vitákat, amelyek végső fokon szocialista rendszerünket, a társadalmi haladást segítik.

a csökkentett munkaidő bevezetésével a dolgozóknak több szabadidejük lesz. a művészeteknek és művészeknek az is meg-tisztelő feladatuk, hogy hozzájáruljanak a dolgozók megnövekedett szabadidejének kulturált, hasznos eltöltéséhez.

/folyt. köv./

de

parlament

bkk. 1. /fok.... 32. folyt./ gy

azt várjuk az alkotóktól, hogy olyan művekkel jelentkezzenek, amelyeket megértenek, szívesen fogadnak az emberek, gazdagítja érzés- és gondolatvilágukat, formálja izlésüket, erősíti szocialista tudatukat.

felkérjük az országban mindenütt lelkesen tevékenykedő népművelőket: közvetítsék a dolgozókhöz a szocialista kultúra legújabb alkotásait. munkálkodjanak tovább népünk kulturális felemelkedésén.

tisztelt országgyűlés!

jelentőségének megfelelően kissé részletesebben szövegek az ifjúságról. örömmel állapíthatjuk meg: tehetséges, szorgalmas, tanulni és dolgozni kész a mi ifjúságunk. forradalmi elődeink és a ma felnőtt nemzedékének nyomdokain járva ők építik majd tovább a szocializmust és haladnak a történelem legnemesebb társadalmá: a kommunizmus felé.

a fiatalok éppen életkori sajátosságaik miatt nagy figyelemmel kísérik a világban végbemenő eseményeket. érzékenyen reagálva minden lényeges társadalmi folyamatba bekapcsolódnak, hallgatják szavukat, részt kérnek a nagy kérdések megoldásából.

ez évben sok tőkés országból érkeztek hírek a fiatalok nagyarányú és sorozatos tüntetéseiről, „lázadásáról”, „sokan feltették a kérdést: mi az oka annak, hogy szinte egyidőben ilyen nagyméretű megmozdulások voltak?

/folyt. köv./

de

parlament

bkk. 1. /föck.... 33. fölyt./ gy

az éleződő osztályharcban a munkásosztály politikai és gazdasági küzdelme, a széles népi elégedetlenség és a fiatalság megmozdulása a kapitalista rendszer elleni általános kritikában fonódik össze.

S bár a hatalmon levő monopolista burzsoázia még képes arra, hogy késleltesse a forradalmi megmozdulások végső sikerét, meggátolni képtelen, elodázní esetleg csak ideig-óráig tudja asikert. a rideg valóság ráébreszti az ifjúságot ezekben az országokban arra, hogy a fennálló rendszer képtelen számukra elfogadható és lelkésítő perspektívát, emberhez méltó életet biztosítani.

tu lzas lenne olyasmit állítani, mintha a nyugati diákmozgalmak teljes mértékben a szocializmus talaján állnának. országoként bizonyos eltérésekkel a megmozdulásokban, a jel-szavakban és a tettekben még igen sok az anarchista, ultraradikális, álforradalmi és jobboldali megnyilvánulás. az azonban szinte általános, hogy az erjedést a kapitalizmus torz szüleményei, a gazdasági nehézségek, az erkölcsi zsákutca és a sivar jövő miatti elégedetlenség váltja ki. a sokféle „izmus,, keveredése ellenére az ifjúság kezdeményezései és ideológiai utkeresései a szocializmus irányába mutatnak. megmozdulásaik mind több és több száttal kapcsolódnak a munkásosztály, az egész nép harcához.

/fölyt. köv./

de

parlament

bkk. 1. /föck.... 34. fölyt./ gy

a mi ifjúságunk olyan országban él, tanul és dolgozik, amelyben rend van, társadalmunk a szocializmus felé tart. hazánkban a fiatalok szárnyaló elképzelései testet ölíhetnek, reális valósággá válhatnak. erő és akarat, kitartó munka kell hozzá!

az általános egészséges fejlődés azonban nem fedheti el azt a gondunkat, hogy vannak - ha nem is nagy számban - olyan fiatalok, akiknek gondolkodása, életstílusa, eszményvilága idegen a dolgozók társadalmától. akadnak, akik visszaélnek szüleik nem ritkán túlzásba vitt gondoskodásával és úgy gondolják, hogy munka nélkül is élhetnek. másokat megéppen a rendezetlen családi élet, az igazi „otthon,, hiánya sodor a csavargás, nem ritkán a bűn útjára.

nem helyes az a vélemény, amely egy viszonylag kis csoport magatartása alapján az egész ifjúságot lebecsüli, sőt elítéli. de helytelenítjük azoknak a vélekedését is, akik csak a többség pozitív vonásait emelik ki és legyintve lebecsülik az említett negatív jelenségeket.

ifjúságunk szocialista szellemű, egészséges fejlődését is azzal gyorsíthatjuk meg, ha időben felismerjük és a demokratizmus fejlesztésével megoldjuk társadalmi fejlődésünk problémáit.

/fölyt. köv./

de

parlament

bkk. 1. /foc... 35. folyt./ gy

a szülőktől, a pedagógusoktól, a szakmai és az ifjúsági vezetőktől azt várjuk, segítsék a fiatalokat abban, hogy szocialista emberré váljanak. ennek érdekében következetesen érvényesíteni kell azt a követelményt, hogy a fiatalok is rendesen eleget tegyenek a rájuk bízott, tőlük elvárt feladatoknak.

a kormány a múlt év nyarán határozatot hozott az ifjúság körében végzendő munkáról. a kormánynak, a kisz-nek és a megjelölt felelősöknek még sokat kell tenniük a határozat megvalósításáért. különösen azt tartjuk fontosnak, hogy mindenütt vonják be a fiatalokat a közösségi teendőkbe. mélységesen bizva tudásukban és akaratukban, tűzzenek eléjük olyan konkrét feladatokat, amelyek megragadják érdeklődésüket, felkeltik fantáziájukat, arra lelkesíti őket, hogy megbizonyítsák: az élet minden területén méltók a bizalomra!

/folyt. köv./

le

-36-

parlament

bkk. 1. /foc... 36. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

az országgyűlés előző ülésén kormányunk részletesen beszámolt a magyar népköztársaság külpolitikájáról. ezért most csak röviden érintem a nemzetközi helyzet és külpolitikánk főbb kérdéseit.

a nemzetközi helyzetet az jellemzi, hogy a feszültség fokozódott, a helyzet bonyolultabbá vált, az osztályharc éleződik. a nemzetközi imperializmus megkísérelti a szocialista világrendszer és a kommunista mozgalom bomlasztását, a szocializmus eszméjének diszkreditálását, s arra törekszik, hogy gyökeresen megváltoztassa Európában az erőviszonyokat. a nemzetközi reakciónak, elsősorban az amerikai imperialistáknak és a nyugatnémet revansista erőknek az a szándéka, hogy megerősítve az imperialista hatalmak európai-északamerikai szövetségét, a nato-t, visszahozzák a hidegháború légkörét.

a nemzetközi feszültség egyre veszélyesebbé váló forrása az amerikai imperialisták szégyenteljes vietnami agressziója. az egyesült államok kormánykörei tovább folytatják két-szinű eljárásukat a délkelet-ázsiai béke ügyében. egyrészt állítólagos békés szándékaikat emlegetik, másrészt - a világ békét kívánó tömegeinek felháborodása ellenére - nem hajlandók reálisan számbavenni a helyzetet, megszüntetni a vietnami demokratikus köztársaság bombázását, s kivonni hadseregüket dél-vietnamból.

/folyt. köv./

le

-37-

parlament

bkk. 1. /fok.... 37. folyt./ gy

nem akarják felismerni, hogy vietnamban mind katonai, mind politikai helyzetük tovább rosszabbodik. vietnami elvtársaink és a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front erői katonai és politikai téren egyaránt kezükben tartják a kezdeményezést. újabb csapásokat mérnek az amerikai agresszorok és a délvietnami bábregsim katonai alakulataira.

népünk és kormányunk egyetlen pillanatra sem téveszti szem elől, hogy az a harc, amelyet hősiessen küzdő vietnami testvéreink az amerikai agresszorok ellen vívnak, egyben a mi harcunk is, a szocialista országok, az egész haladó világ küzdelme az imperializmus ellen. éppen ezért teljes mértékben szolidárisak vagyunk a vietnami néppel és nem kiméljük erőnket, hogy minden módon támogassuk győzelemhez vezető harcukat.

a világpolitika érzékeny pontja a közel-kelet. több mint 16 hónappal az izraeli agresszió után sem szűnt meg a feszültség, sőt a helyzet újabb robbanásoktól terhes. izrael vezető körei tovább folytatják kudarcra ítélt hódító politikájukat. az imperialista hatalmak támogatásával tovább mesterkednek területnabló szándékaik megvalósításán, figyelmen kívül hagyva az ENSZ biztonsági tanácsának határozatát. izraeli kormánya a megszállt arab területek lakosságának növekvő ellenállását ürügyül felhasználva továbbra is fegyveres provokációkat szervez arab szomszédai ellen.

/folyt. köv./

ll

-38-

parlament

bkk. 1. /fok.... 38. folyt./ gy

az antiimperialista politikát folytató arab országok, védve társadalmi rendszerüket, nemzeti szuverenitásukat és függetlenségüket azon munkálkodnak, hogy mielőbb rendeződjenek a közel-keleti helyzet. mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy hajlandók végrehajtani a biztonsági tanács határozatát.

kormányunk éber figyelemmel kíséri az amerikai imperialisták és izraeli kiszolgálók mesterkedéseit. a haladó arab országok és a világbéke védelmében követeljük az izraeli csapatok kivonását a megszállt arab területekről. meggyőződésünk, hogy csak ezen az alapon lehetséges a helyzet rendezése, másképpen számolni lehet azzal, hogy kiújulnak a fegyveres harcok.

tisztelet elvtársak!

kormányunk külpolitikájának alapvető iránya a nemzetközi feszültség növekedése ellenére sem változik, nemzetközi tevékenységünkben ugyanazon célok elérésére törekszünk, mint korábban. tovább munkálkodunk a nemzetközi feszültség enyhítésén, a légkör javításán. továbbra is készek vagyunk közreműködni a fontos nemzetközi problémák megvitatásában és megoldásában, különösképpen részt kívánunk venni az európai béke és biztonság megszüntetéséért folyó munkában.

/folyt. köv./

ll

-39-

parlament

bkk. 1. /focok... 39. folyt./ gy

mint a múltban, a jövőben is változatlan célunk a kétoldali államközi kapcsolatok fejlesztése minden olyan országgal, amely erre hajlandó. ismételtén kijelentjük: nem vagyunk az elzárkózás hívei, mi sokrétű és élénk államközi kapcsolatokat óhajtunk. meggyőződésünk, hogy ez a politika népünk és más népek javát, a hidegháború erőinek elszigetelését és visszaszorítását, a béke ügyét szolgálja.

tisztelet országgyűlés!

elsőrendű feladatunknak tekintjük, hogy erősítsük és fejlesszük a szocialista országok közösségéhez - kiváltképp a szovjetunióhoz - fűződő kapcsolatainkat és szorosabbá tegyük ezen országok együttműködését.

hazánk sorsa és fejlődése egybeforrott a szovjetunió sorsával és fejlődésével. magyarország népe - mindenekelőtt munkásosztálya - nagy megbecsüléssel tekint a szovjetunió népének több mint félévszázados, sok áldozatot követelő harcára, amelyet az egész emberiség érdekében folytattak. a második világháborúban ők szabadították fel hazánkat, népünket; azóta is segítenek új életünk építésében. népünk ezt a támogatást nagyra értékeli. szocializmust építő népünket senki sem állíthatja szembe igaz barátainkkal, a szovjetunió népeivel. valljuk, hogy hazafiságunk és a szovjetunió iránti barátságunk azonos szocialista alapokra épül. valljuk, hogy a szovjetunióhoz fűződő viszony továbbra is a proletár internacionalizmus próbaköve.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. /focok... 40. folyt./ gy

azon munkálkodunk, hogy még szorosabbá tegyük politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatainkat. nemzeti felemelkedésünk biztosítására, népeink javára az együttműködés újabb és újabb területeit tárjuk fel.

/folyt. köv./

parlament

bkk 2. gáspár sándor beszéde

zs szb

1968 október 16.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk gáspár elvtárs beszédét, amely a parlament szerdai tanácskozásán hangzik el. embargó feloldásig!

x x x

tisztelet országgyűlés!

kedves elvtársak!

a kormány beszámolójában fock elvtárs érintette mindazokat a kérdéseket, amelyek társadalmunkat, közvéleményünket foglalkoztatják. a beszámolóval egyetértünk. az említett témák közül kettőhöz: a gazdaságirányítási rendszer tapasztalataihoz és a csehszlovák események kapcsán kialakult nemzetközi helyzethez fűzök megjegyzést.

ami a reform eddigi tapasztalatait illeti, véleményünk megegyezik fock elvtárs értékelésével. az év eddig eltelt részének tapasztalatai azt igazolják, hogy a reform megfelel elképzeléseinknek, céljainknak. jól fogja szolgálni a gazdasági alapok erősítését, a szocialista termelési viszonyok további tökéletesítését, az élet- és munkakörülmények javítását, az életszínvonal emelését. a reform biztosította a megnövekedett ágazati és vállalati önállóságot. ez tág teret nyit az egyéni kezdeményezésnek, az üzemi, a munkásdemokrácia fejlődésének. egyszóval: a reform jól szolgálja az alkotó erők minél teljesebb kibontakoztatását is.

az üzemekben, vállalatoknál és intézményeknél nyugodt a légkör. nőtt a dolgozók kezdeményezőkézsége, öntudatból fakadó tenniakarása. a dolgozók aktivitásának növekedését jól bizonyítják a kommunisták magyarországi pártja 50. évfordulójának tiszteletére kibontakozott szocialista munkaverseny eddigi eredményei is.

/folyt.köv./

de

parlament

bkk 2. /gáspár... 1. folyt./-szb

a reformnak a termelésre, a termelékenység alakulására gyakorolt hatásáról, különböző közgazdasági szabályozók szerepéről fock elvtárs részletesen beszélt. nemcsak a tapasztalatokat összegezte, hanem az e téren előttünk álló tennivalókra is felhívta a figyelmünket. ezzel is egyetértünk. a továbbiakban szólni kívánok a reformnak az életszínvonal alakulására gyakorolt hatásáról és az ezzel kapcsolatos feladatokról. a kormány beszámolójában ismertetett adatok is jól mutatják, hogy az életszínvonal megfelelően alakult. szó volt arról, hogy 1969-1970-ben és a következő ötéves tervben melyek a legfőbb célkitűzéseink az életszínvonal alakulását illetően. az természetes, hogy céljaink olyan mértékben valósulnak meg, ahogyan termelési terveinket teljesítjük.

tisztelet elvtársak!

a gazdaságirányítási rendszer teljes kibontakoztatásával - hosszabb távlatokban - alapeelveinknek megfelelően megváltoznak az életszínvonal összetevőinek belső arányai. ez a reform alaptörvényében úgy fogalmazódott meg, hogy az életszínvonal emelésével nagyobb mértékben kell növekedniük a reálbéreknek és a reáljövedelmeknek. ebben az a törekvésünk jut kifejezésre, hogy a munka társadalmi hasznosságát a termelési teljesítmények alapján kell mérnünk. ez a jövedelmek nagyobb differenciálását vonja maga után. ezt helyesnek tartjuk, ez egyik a legvető törekvésünk. a szociális ellátottság javulását más módon kell társadalmi méretekben megvalósítanunk.

az életszínvonal összetevőit, belső arányait vizsgálva mi a helyzet ma?

/folyt.köv./

de

bkk 2. /gáspár... 2. folyt.-/szb

az, hogy nálunk teljes a foglalkoztatottság, viszonylag alacsonyak a bérek, hosszú a munkaidő, olcsó a szolgáltatás, a bérenkívüli és a szociális juttatások széleskörűek. Ezek a belső arányok nem véletlenül alakultak ki, - gazdasági lehetőségeinkhez mérten mi alakítottuk azokat így, ez fejlődésünk egy sajátos korszakának természetes velejárója volt és jelelős eredményeket hozott, szociális biztonságot nyújtott dolgozóinknak.

Elképzeléseink szerint az életszínvonal belső arányainak most a következőképpen kell módosulniok: változatlanul örködve az emberek szociális biztonságán - sőt azt erősítve - arra törekszünk, hogy az életszínvonal emelésére irányuló politikánk elsősorban a reálbérek és a reáljövedelem emelésében jusson kifejezésre. ez általános törekvésünk. ebben a törekvésünkben nem befolyásolhat bennünket a piac nagyobb szerepe, a szabadpiaci, a szolgáltatási és általában az értékarányos árak kialakulásának folyamata sem. mindezek együttes hatását megfelelő béremeléssel kell kiegyenlíteni.

ezen elhatározásunkban az is kifejezésre jut, hogy számításba vesszük azt, hogy az üzemek nincsenek egyenlő helyzetben sem a szociális juttatások, sem a munkaidő, sem az elérhető nyereség mértéke tekintetében. tudott dolog, hogy a reform teljes kibontakozásával az üzemek adottsága meghatározó tényező a vállalat dolgozói életszínvonalának alakulásában. ismeretes, hogy e helyzetből adódóan már van bizonyos egyenlőtlenség az üzemek között. a jövedelmezőbb vállalatok önerőből képesek a csökkentett munkaidő bevezetésére, ezekben az üzemekben magasabb színvonalú a szociális, kulturális ellátottság is.

/folyt.köv./

bkk 2. /gáspár... 3. folyt.-/szb

más üzemek viszont képtelenek önerőből a munkaidőt csökkenteni, a szociális és kulturális ellátottságot javítani.

az életszínvonal alakulásával kapcsolatban egyik fő célunk az is, hogy az eddiginél jobban differenciáljuk a kereseteket. világosabban; hogy jobban érvényesüljön a szociális elosztás elve, szemben az egyenlőséggel. ez természetesen nem máról holnapra alakul ki; ez egy folyamat következménye és a reform velejárója lesz. nem szabad túrelmetlennek lenni, de tapasztalataink szerint nem árt a figyelmet felhívni arra, hogy sok iparágban még a kezdő lépéseket sem tették meg a bérek, a keresetek differenciálására.

mindezen tényezőket figyelembe kell vennünk az 1969-1970. évi tervnél, de méginkább a negyedik ötéves terv feladatainak kialakításánál. tervező munkánknál törekedni kell arra is, hogy az életszínvonal alakulásával kapcsolatos elemzéseink, vizsgálódásaink részletesebbek legyenek. a megváltozott helyzet arra kötelez bennünket, hogy az életszínvonal alakulását ne csak országos átlagszámokkal mérjük, mint ahogyan ma tesszük. kimutatjuk például, hogy évenként mennyivel nő a lakosság pénzbevétele és ennek megfelelően hogyan nő a fogyasztás. ez jó általános mutató, de nem jelez fontos részleteket. a pénzbevétel alakulását ugyanis befolyásolja a foglalkoztatottak és a nyugdíjasok számának növekedése, a családi pótlék és a társadalombiztosítás, valamint a nyereségrészesedés. mindez általában növeli a bérből- és fizetésből élők életszínvonalát. de nem ad választ arra, hogy az egyes iparágak, szakmák és dolgozó rétegek keresete, illetve életszínvonala hogyan alakul. szükséges tehát az életszínvonal részletekre kiterjedő elemzése.

/folyt.köv./

bkk 2. /gáspár... 4. folyt./-szb

az életszínvonal alakulásával kapcsolatban vannak sürgős napl gondjaink is. az átlagkeresetek alakulásának vizsgálata azt is mutatja, hogy egyes vállalatoknál nem élnék eléggé az anyagi ösztönzés lehetőségeivel, nem használják fel a bérfejlesztésre szánt összegeket, holott a kormánybeszámoló-ból is kitűnik hogy a vállalatok túlnyomó többsége várhatóan a tervezettnél jóval nagyobb nyereséget ér el. vannak olyan tapasztalataink, hogy egyes üzemekben a keresetek ma alacsonyabbak, mint egy évvel ezelőtt voltak, mert visszatartják a bérfejlesztésre szánt összegeket. nyilvánvaló elintmondás az, ha a vállalati jövedelem a tervezettnél magasabb, a bérek pedig a tervezett szintnél alatta maradnak.

távlatilag a gazdasági vezetőknek olyan szemléletet kell kialakítani, hogy a gazdasági növekedés feltételének tekintsék a bérek emelkedését. korszerűbb termeléshez precízebb munka kell, a precízebb munkát viszont magasabb bérrrel kell honorálni. ez felel meg az új gazdasági mechanizmus logikájának, ebben kell hosszú távon együttműködnie a gazdasági vezetésnek és a szakszervezeteknek.

felhívjuk a gazdasági vezetőket, valamint a párt- és a szakszervezeti szervek figyelmét arra is, hogy a nyereségrészesedés arányait sok helyen vitatják, nem értenek vele egyet. ezt számításba kell venni és a kellő tapasztalatok birtokában vizsgálta kell tenni rá.

a munkaidőcsökkentés bevezetése jól halad. több mint egymillió ember dolgozik már csökkentett munkaidőben. 1969-ben tovább lépünk, 1970-ben pedig befejezzük a munkaidő csökkentését az iparban és az építőiparban, ahol ez önerőből lehetséges.

/folyt.köv./

le

bkk 2. /gáspár... 5. folyt./-szb

már most gondolkodni kell azon, hogy mit teszünk azoknál az ipari és építőipari vállalatoknál, ahol önerőből nem tudják megoldani a munkaidő csökkentést. tervező munkánknál - az új ötéves terv kidolgozásánál - számolni kell a népgazdaság egyéb területein is a munkaidőcsökkentés megvalósításával.

a munkaidőcsökkentés végrehajtása során előfordulnak nem kívánatos jelenségek is, amelyekre fel kell figyelni. mint tudjuk, a termelés növekedésének túlnyomó részét lét-számemeléssel értük el, meg nem engedhető módon nőtt a lét-szám és a túllórás is. ez azt mutatja, hogy a termelési költség-illetően rosszabbak az arányok, mint a korábbi években. a vállalatok vezetőinek, valamint a munkaidő csökkentését irányító országos szerveknek a figyelmét fel kell hívni, hogy jobban szervezzék meg, hatékonyabban készítsék elő az áttérést a rövidebb munkaidőre.

a bevezetett gyermekgondozási segély jól szolgálja a szülők érdekeit. a segély bevezetése óta 7-8 százalékkal nőtt az élve-születések száma. ez öröndetes. de soronkövetkező terveink kimunkálásánál nagy figyelmet kell fordítanunk a gyermekintézmények bővítésére, ahol erre mód van, üzemi, illetve állami eszközökből.

tisztelet országgyűlés!

gazdálkodásunk 9 hónapos tapasztalatait vizsgálva összefoglalóan megállapíthatjuk: népgazdaságunk fejlődése egészében véve pozitívan értékelhető. legnagyobb eredményünk, hogy különösebb zökkenők nélkül tértünk át a gazdaságirányítás új rendszerére.

/folyt.köv./

le

bkk 2. /gáspár... 5. folyt./-szb

eredményeink valamivel máris jobbak, mint a reformot megelőző években. ez alapot teremt arra, hogy a jövőben még következetesebben és megfontoltabban dolgozhassunk.

a gazdaságirányítási rendszer máris - sőt a jövőben még inkább - hasznos emelőnek bizonyul gazdasági előrehaladásunkhoz, szocialista társadalmi rendszerünk további tökéletesítéséhez. ennek érdekében a beszámolóban jelzett tennivalókat mindannyiunknak végre kell hajtánunk.

tisztelet országgyűlés!

képviselőtársaim!

az elmúlt hetekben az ország érdeklődésének előterében nemzetközi vonatkozásban kétségtelenül a csehszlovákiai események álltak. ez természetes. szomszéd ország testvéri népeinek, egy szocialista országnak a sorsáról van szó. csehszlovákia népeihez nemcsak politikai, gazdasági, szövetségi kapcsolatok fűznek bennünket, hanem sok személyes és rokoni kapcsolat is.

a magyar és a nemzetközi közvélemény a moszkvai megállapodások után a csehszlovákiai helyzetet higgadtan itéli meg. meggyőződésünk, hogy a moszkvai megállapodások nyomán a konszolidáció meggyorsul csehszlovákiában, ami hatással lesz a nemzetközi munkásmozgalmában felmerült véleménykülönbségek tisztázására is. mindemellett a tanulságok levonása, összegzése a nemzetközi munkásmozgalom számára még hátra van. ezt együtt kell elvégeznünk, kölcsönös megbeszéléseken és felelősséggel.

/folyt.köv./

le

parlament

bkk 2. /gáspár... 7. folyt./-szb

ez a folyamat lényegében meg is kezdődött. az utóbbi hetekben sok nemzetközi tanácskozás zajlott le a nemzetközi munkásmozgalmak képviselői között. voltak viták, maradtak nézeteltérések. de a legfőbb kérdésben teljes nézetazonosság alakult ki. ez pedig az, hogy szorosabbra kell zárni sorainkat és egységesen kell fellépni a közös ellenség, a nemzetközi imperializmus ellen. súlyosan tévednek azok, akik ennek az ellenkezőjére építenek.

a csehszlovák események ismét megmutatták, hogy az imperializmus, a nemzetközi burzsoázia nem adja fel erőfeszítéseit, nem adja fel a harcot. hol itt, hol ott próbál frontot nyitni ellenünk, a korábbi években elsősorban leplezetlenül, kalózkodó módjára támadtak. céljaik, szándékaik nem változtak, de módszereik, eszközeik ma rejtettebbek, nehezebben felismerhetők, agyafurtabbak. támadásaik célja azonban változatlanul a szocialista országok egységének megbontása, a nemzetközi forradalmi munkásmozgalmak bomlasztása. továbbra is mindent elkövetnek a társadalmi haladás útjára lépett országok fejlődésének megakadályozására, az imperialista elnyomás, a gyarmati kizsákmányolás fenntartására.

az imperializmus igyekszik mindenütt részt keresni. ideológiailag, politikailag, gazdaságilag, katonailag, ahol csak tud, támad.

ezzel kapcsolatban érdemes szólni arról is; van abban valami elgondolkoztató, - amit a csehszlovák események kapcsán is tapasztaltunk -, hogy az imperialista propaganda mennyire ki tudja használni, ha a vezetésben kellő tapasztalattal még nem rendelkező munkásosztály a világ bármely pontján valami hibát követ el.

/folyt.köv./

le

parlament

bkk 2. /gáspár... 8. folyt./-szb

céljaiknak megfelelően mindjárt a munkáshatalom létét vitatják. megpróbálják elhíttetni, hogy a munkásosztály képtelen a vezetésre, hogy a proletárdiktatúra, mint államrendszer életképtelen. a mi hibáinkat sokszorosán felnagyítják, de mélyen hallgatnak arról, hogy a burzsoázia, amely évszázada irányít, bünt bűnre halmoz. annak ellenére, hogy mérhetetlen szellemi és anyagi erőket koncentrált uralmának fenntartására, szemünk előtt hullik szét a gyarmati rendszer, csökken az imperialisták hatóköre, változik a világ képe.

a vezetésben járatlan munkásosztály követhet el hibákat. a burzsoáziánál viszont nem a vezetés hibáiról, hanem egy néppellenes politika, egy önmagát túlélt rendszer válságáról, a néppel szemben elkövetett bűnökről van szó.

kedves elvtársak!

a csehszlovákiai események kapcsán az imperialista propaganda megpróbálja a csehszlovákiának segítséget nyújtó öt szocialista országot is megosztani, olyan állításokkal, mint-ha a közös fellépés mögött különböző vélemények húzódnának meg. szeretném hangsúlyozni: senki ne próbálja meg a mi egységesen elhatározott és végrehajtott segítségnyújtásunkat felparcellálni. a csehszlovák testvéreinknek nyújtott segítség igaz és tisztességes munkásügyet szolgál; a munkáshatalom megóvását, megszilárdítását elősegítő internacionalista tett. elhatározásunknál számoltunk azzal, hogy ez vitát vált ki a nemzetközi munkásmozgalmamban, sőt nézeteltérések forrásává is válhat. ezzel együtt is vállaltuk és vállaljuk, amit tettünk, mert e segítségnyújtás elmulasztása sokkal nagyobb károkat okozott volna a munkásmozgalmnak, a szocializmus ügyének és csehszlovák munkástestvéreinknek.

/folyt.köv./

le

-50-

parlament

bkk 2. /gáspár... 9. folyt./-szb

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében ismét csak megerősíthetem, hogy a mi pártunkra, munkásosztályunkra, népünkre mindenkor számíthatnak mind-azok, akik igaz, tisztességes, internacionalista ügyet képviselnek, akik a világ bármely táján a béke, a szocializmus, a haladás ügyéért küzdenek, a nemzetközi munkásmozgalmunk egységének megszilárdításán fáradoznak. de ne számítson ránk senki, aki egységünket meg akarja bontani. ne számítson ránk senki nacionalista, szovjetellenes célok követésében, a nemzetközi munkásszolidaritás gyengítésében. a történelem mindig igazta, - erről tanuskodnak a magyar munkásmozgalmunk tapasztalatai is -, akik hittek a munkásosztály forradalmi osztályharcának sikerében, akiknek volt bátorságuk szembefordulni a rágalommal, a demagógiával a munkáshatalom védelmében. biztosak vagyunk abban, hogy az élet a jövőben is ezeket az erőket igazolja. pártunk és kormányunk politikája e célok szolgálatában áll.

kedves elvtársak!

a kormány beszámolóját a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében elfogadom. /mti/

le

-51-

parlament

bkk 1. /föck... 41. folyt./-szb

tisztelt országgyűlés!

a nemzetközi imperializmus és a reakció az utóbbi években növelte erőfeszítéseit, hogy megbontsa a szocialista országok egységét, szembeállítsa őket egymással és mindennek ellenére a szovjetunióval, Európában nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy elszigeteljék a német demokratikus köztársaságot és elfogadjassák azt az abszurd elvet, miszerint a német szövetségi köztársaság az egyedüli képviselője az egész német népek. módszereik rendkívül változatosak: a szocialista országok társadalmi rendszerének fellazítására irányuló kísérletektől a fegyveres provokációkig terjednek.

tagadhatatlan, hogy az imperialisták aknamunkája bizonyos eredményekkel járt, mert összefonódott más tényezőkkel. sikerre számítottak Európa szívében, a szomszédos csehszlovákiában is. örömeiket már alig tudták titkolni, mert úgy váltak, hogy - a körülmények összeesése folytán - erőfeszítéseik gyümölcse hamarosan beéri. keresztülhúzta azonban számításaikat az öt szocialista ország baráti segítségnyújtása. ez természetesen dühödt elkésztetést váltott ki belőlük.

/folyt.köv./

- 52 -

10.50/11

de

12 25 1
Sue

parlament

bkk 1. /föck... 42. folyt./-szb

reménykedtek abban, hogy ellenállást, belső fegyveres harcot tudnak kibontakoztatni. az augusztus 23-a és 26-a között tartott szovjet-csehszlovák tárgyalások után azonban be kellett látniuk, hogy ez az elképzelésük is kudarcra van ítélve. mi maradt számukra? zavarni, hátráltatni a helyzet normalizálását, bizalmatlanságot szítani csehszlovákia és az öt szocialista ország között. mesterségesen élezik a nemzetközi helyzetet azzal is, hogy napirenden tartják az ugynevezett csehszlovák kérdést. mindezzel el akarják terelni a világ népeinek figyelmét bűns vietnami agressziójukról, közeli-keleti mesterkedéseikről és a népek szabadsága ellen elkövetett merényleteikről.

a szocialista országok nem nézheték tétlenül, hogy az ellenforradalom csehszlovákiában reális veszéllyé vált. a szovjetunióval, a többi testvéri szocialista országgal együtt megtették azokat a lépéseket, amelyek elveinkből, a proletárinternacionálisizmusból következtek. fegyveres segítséget nyújtottunk csehszlovákia népeinek, hogy megfékezzék a később esetleg nyíltan, fegyverrel is fellépő ellenforradalmi erőket, megszilárdítsák a szocialista rendet és törvényességet. az öt szocialista ország lépése jó lehetőségeket biztosít a szocializmus csehszlovákiai erőinek, hogy konszolidálják a helyzetet. tisztában vagyunk azzal, hogy ez a konszolidáció hosszú folyamat lesz. az előrehaladás csak lépésről-lépésre történhet. bizunk abban, hogy csehszlovák kommunista elvtársaink, a szocializmus erői a múlt tanulságait levonva, a nemzetközi megállapodásokat és a moszkvai értekezlet határozatait betartva, megoldják a történelmi feladatukat.

/folyt.köv./

- 53 -

11.00/11

de

12 25 1
Sue

parlament

bk 1. /focok... 43. folyt./-szb

bizunk benne, hogy megoldják azokat a feladatokat, amelyeket csehszlovákia kommunista pártjának központi bizottsága januári és májusi ülésén jelölt meg a múlt hibáinak kijavítására, a szocialista rend erősítésére, a proletárdiktatura továbbfejlesztésére. a teljes konszolidáció elősegítése érdekében kormányunk arra törekszik, hogy minden területen aktivizálódjanak és tovább fejlődjenek kapcsolataink a baráti csehszlovákiával.

tieztelet országgyűlés!

képviselő elvtársak!

a moszkvai szovjet-csehszlovák megállapodások alapján a csehszlovákiai helyzet rendeződése után a katonai egységek nagyobb részét kivonják. az öt szocialista ország egyeztetett álláspontja szerint szükség van arra, hogy az imperialista agresszió fenyegetésének visszaszorítására szovjet csapatok állomásozzanak csehszlovákia területén. ez akkor is indokolt, ha csehszlovákiában a belső helyzet már teljesen konszolidálódott. erről már huzamosabb ideje tárgyalnak a szovjetunió és csehszlovákia képviselői. reméljük, hogy rövidesen aláírják a megállapodást. ennek alapján a szovjet csapatok nagyobb részét, a négy másik szocialista ország katonaságát pedig teljes egészében rövid időn belül kivonhatják és a csapatok visszatérhetnek hazájukba.

/folyt.köv./

-54-

14.25/ju

AK

parlament

bk 1. /focok... 44. folyt./ gy

mi a magunk tapasztalataiból kiindulva, sokszor elmondottuk, ma is megismételhetjük: az államközi egyezmény alapján magyarországon ideiglenesen tartózkodó szovjet csapatok jelenléte a legkisebb mértékben sem sérti nemzeti szuverenitásunkat. a mi népünk megérti - mert őszintén beszélünk róla -, hogy ebben a nemzetközi helyzetben, amikor az amerikai egyesült államok gyilkos háborút folytat vietnamban, támaszpont rendszert épít ki a szocializmust építő országok körül és itt Európában mintegy négyszáz ezer katonát tart, - a szocialista országok közös érdeke és a világbéke biztosítása szükségessé teszi a revansvágyó nyugat-németországgal határos testvéri országokban a szovjet csapatok jelenlétét. az a véleményünk, hogy a dolgozók csehszlovákiában is megértik ezt, ha a vezetők nyíltan, határozottan és egységesen állást foglalnak.

néphadseregünk nagyszerű helytállást tanúsított, amikor csehszlovák testvéreink segítségére sietett. csapataink, harcosaink és tisztjeink magasfokú katonai felkészültségről és politikai öntudatról, fegyelmezettségről tettek bizonyosságot. feladatukat teljesítették és a közeljövőben hazatérnek állomáshelyükre. népünk méltán lehet büszke hadseregére. e helyről mondok köszönetet, kívánok erőt és egészséget hadseregünk minden tagjának.

/folyt. köv./

- 55 -

11.10/ju

AK

12.25 jué

parlament

bkk. 1. /focok.... 45. folyt./ gy

honvédelmünkkel összefüggésben szükségesnek tartom ez alkalommal is hangsúlyozni: kormányunk változatlanul és következetesen képviseli azt az elvet, hogy amíg az imperialisták támadó jellegű katonai tömbjei fennállnak, minden erőnkkel munkálkodnunk kell a biztonságunkat és nemzeti létünket garantáló varsói szerződés további erősítésén és fejlesztésén.

az imperializmus, a reakció erőinek nem sikerült éket vernie az öt szocialista ország és csehszlovákia közé. azok a csehszlovákok, akiket megzavart a belső és külső reakció bomlasztó tevékenysége, mindinkább ráébrednek arra, milyen nagy veszély fenyegette hazájukat, szocialista vívmányaikat. ez a felismerés hozzájárul ahhoz, hogy csehszlovákia és az öt szocialista ország baráti, testvéri viszonya tovább erősödjék. nem hallgatjuk el - a sajtó is foglalkozott vele -, hogy testvérpártjaink egy része, és két szomszédos szocialista ország, jugoszlávia és románia vezetői is, enyhén szólva másképpen ítélik meg a helyzetet és az öt szocialista ország segítségnyújtását, mint mi. a csehszlovákiai események tapasztalatai és tanulságai nyomán azonban meggyőződésünk szerint erősödni fog a szocialista közösség országainak és testvérpártjainak akarata az egység szilárdítására.

/folyt. köv./

-56-

11.15/ju

de

12²⁵ ju

bb

parlament

bkk. 1. /focok.... 46. folyt./ gy

tisztelet országgyűlés!

kormányunk külpolitikai törekvései - mint hangsúlyoztam - változatlanok a fejlődő országok és a tőkés országok vonatkozásában is. bízunk abban, hogy az a kezdeti idegeség, amely egyes európai tőkés országok kormányköreiből az augusztus 20-a utáni napokban mutatkozott, hamarosan teljesen eltűnik, s visszaáll az a konstruktív szellem, amely hazánknak és ezeknek az országoknak a viszonyát lelemelte. a magunk részéről továbbra is azon munkálkodunk, hogy ezekkel az országokkal is fejlesszük kapcsolatainkat.

tisztelet országgyűlés!

a kormány beszámolójában annak bemutatására törekedtünk, hogy a mechanizmus reformjának segítségével népgazdaságunk eredményesen tovább fejlődött, belső társadalmi rendünk és hazánk nemzetközi helyzete szilárd. a dolgozók biznak a párt és a kormány politikájában, amely a 9. kongresszus határozatainak valóra váltását szolgálja. népünk a magyar történelemben soha nem tapasztalt egységben munkálkodik a szocializmus teljes felépítésén. ez a bizalom és egység munkánk sikerének legfőbb záloga. a nemzetközi helyzet bonyolult, s mint az idén történt, természeti csapások is nehezíthetik életünket. de tudjuk, hogy végső soron minden azon múlik, hogyan dolgozunk. erőfeszítéseinktől függ, hogyan alakul népünk holnapja.

/folyt. köv./

11.30/ju

de

12²⁵ ju

-57-

parlament

bkk 1. /foc... 47. folyt./-szb

a dolgozók alkotó erejében, tehetségében bizva, arra támaszkodva biztosan elérjük céljainkat, megteremtjük az emberhez egyedül méltó szocialista társadalmat.

kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a beszámoló megvitatása során bíráló észrevételeivel, javaslataival segítse a kormányt. kérem, hogy a tisztelt országgyűlés hagyja jóvá belpolitikai tevékenységünket, külpolitikai vonalvezetésünket, a testvéri csehszlovákia megsegítésére tett intézkedéseinket. bizza meg a kormányt, hogy folytasson tárgyalásokat és a közeljövőben kössön megállapodásokat a varsói szerződés megerősítéséről, a kgst-be tömörült szocialista országok gazdasági együttműködésének fejlesztéséről. végül kérem a gazdaságpolitikával, a népgazdaság további tervének elkészítésével, az államigazgatás fejlesztésével kapcsolatban a beszámolóban említett elgondolásaink jóváhagyását. /mti/

11.35/ju

de

12 25 Sme

-58-

parlament

bkk. 3. megkezdődött az országgyűlés ülészaka

t zs-s l-tf-kz-pr/tm/bsz/gy/bs

1968. október 16.

szerdán délelőtt 11 órakor megkezdődött az országgyűlés őszi ülészaka.

a szerdai plenáris ülésen részt vett losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára és fock jános, a forradalmi munkás-paraszti kormány elnöke, továbbá apró Antal, biszku béla, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán nyers rezső és az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai párhelyekben a budapesti diplomáciai képviseletek számos vezetője foglalt helyet.

az ülést kállai gyula

----- az országgyűlés elnöke nyitotta meg. megállapította, hogy az országgyűlés tagjai határozatképes számban vannak jelen. bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa - az országgyűlés ez év július 13-án berekesztett ülészaka óta alkotott - törvényerejű rendeleteiről szóló jelentést az alkotmány rendelkezéseinek megfelelően bemutatta, s azt a képviselők kezhez kapták. az országgyűlés az elnöki tanács jelentését tudomásul vette.

kállai gyula bejelentette továbbá, hogy a minisztertanács beterjesztette az országgyűlésnek a vasutakról szóló törvényjavaslatot, a magyar közlekedéspolitikai koncepcióját, valamint a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslatot.

/folyt. köv./

11.20/ju

de

-59-

parlament

bkk. 3. / megkezdődött..... 1. folyt./ gy

a két törvényjavaslatot és a közlekedéspolitikai koncepcióját előzetes tárgyalásra megkapták az országgyűlés illetékes állandó bizottságai és szétosztották az országgyűlés tagjai között.

Közölte Kállai Gyula, hogy több képviselő interpellációt jegyzett be. ezeknek tárgyát és az interpelláló képviselők nevét dr. Pesta László jegyző ismertette.

Kállai Gyula javaslatára ezután az országgyűlés elfogadta az ülésnap tárgysorozatát. a napirend a következő:

- 1./ a kormány tevékenységéről szóló beszámoló
- 2./ a vasutakról szóló törvényjavaslat
- 3./ a magyar közlekedéspolitikai koncepciója
- 4./ a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslat
- 5./ interpellációk

ezután napirend szerint a kormány tevékenységéről szóló beszámolóra került sor.

Fock Jenő,
----- a minisztertanács elnöke emelkedett szólásra.

/folyt. köv./

11.25/ju

ll

-60-

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

a bkk. 1. sz. kiadásunkon közölt Fock Jenő beszédére a következő javításokat adjuk:

az 1. oldal utolsó bekezdésének utolsó szava nem megformálásában, hanem helyesen megreformálásában?

a 4. folytatás 3. bekezdésének 2. sorában a kedvenően alakultak helyett kedvezően alakulnak irandó.

a 6. folytatás 2. bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen a következő:

.... visszafogott, szolid növelésével ....

a 10. folytatás 7. sorában a szöveg helyesen:

... túlzottan magasan állapítottuk-e meg .....

a 14. folytatás 1. sorában a szöveg helyesen:

..., hogy az idén különös képpén összetorlódtott...

/folyt. köv./

12.07/ju

xl

-61-

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 3. folyt./ gy

a 16. folytatás 2. sorában a szöveg: ...igyekeznek gazdaságos export-cikkekkel...

a 19. folytatás első bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen: ..., hogy gazdasági kapcsolataink bővüljenek...

a 23. folytatás 3. bekezdésének 1. sorában a szöveg helyesen: ... számítások szerint azt irányozhatjuk elő, hogy...

a 45. folytatás utolsó mondata helyesen a következő:

... mint mi. a csehszlovákiai események tapasztalatai és tanulságai nyomán azonban meggyőződésünk szerint erősödni fog a szocialista országok közössége és testvérpártjaink akaratára az egység szilárdítására.

a 47. folytatás alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen:

... a népgazdaság további terveinek elkészítésével...

fock jenő beszédének embargóját feloldjuk.

a minisztertanács elnökének nagy tapssal fogadott beszéde után az elnöklő kállai gyula szünetet rendelt el.

/folyt. köv./

- 62 -

13.47/e

Al

parlament

bkk 3. /megkezdődött... 4. folyt./-szb

a szünet után vass istvanné
elnök letéve l megkezdődött
a kormány beszámolója fölötti vita. elsőként

szépvölgyi zoltán,

a budapesti 56 számú választókerület képviselője, a budapesti pártbizottság titkára szólt fel. megállapította: a fővárosi tapasztalatok is megerősítik, hogy belső helyzetünket a nyugodt légkör, a kiegyensúlyozott fejlődés jellemzi. a budapesti dolgozók magatartása, politikai megnyilvánulásai és munkája egyaránt bizonyítják, hogy helyeslik és támogatják a párt politikáját, a kormány tevékenységét.

a gazdaságirányítási rendszer reformjának tapasztalatairól szólva aláhúzta: az eltelt 9 hónap igazolta, hogy az új irányítási rendszer előkészítése politikailag, közgazdaságilag, szervezeten és egyéb vonatkozásokban is megfelelő volt. ennek alapján közvéleményünkben megerősödött a bizalom a reform iránt, kedvező és bizakodó légkör alakult ki. ezek azonban még csak kezdeti eredmények, a reform végrehajtása még nagy és bonyolult feladatok megoldását követeli meg.

- a főváros munkaerő-helyzetére ebben az évben a növekvő munkaerő-kereslet a jellemző - mondotta ezután. az év elején többhelyütt az volt a vélemény, hogy a vállalatok egy részénél létszámhiány akadályozza majd a termelést. ezek a jóslatok általában nem váltak be, hiszen a budapesti állami iparban a termelés nagyjából az országosnak megfelelően emelkedett. a képviselő hangot adott annak a nézetének, hogy a budapesti üzemek többségében még nem kielégítő a munkaerőgazdálkodási tevékenység, nem fordítanak kellő gondot a létszámterápiák feltárására, és átcsoportosítására.

a munkaerőhelyzettel összefüggésben néhány problémáról is szólt. elmondta, hogy a fővárosi tömegközlekedésben egyre növekszik a létszámhiány, - elérte a 2 400 főt - s a budapesti építőiparban - különösen a lakásépítésben és a lakóházfelújításban - szintén jelentős munkaerő- és kapacitáshiány akadályozza a feladatok folyamatos elvégzését. e gondok enyhítésére az illetékes állami szerveknek és a fővárosi tanácsnak kell elsősorban intézkedéseket tennie, de szükség van a kormány támogatására is.

8folyt.köv./

14.00/ju

15.4

parlament

bkk. 3. /megkezdődött... 5. folyt./-szb

a 44 órás munkahét bevezetésével kapcsolatban megemlítette: budapesti 350 000-an dolgoznak rövidített munkaidőben, általában kétfeltekénti szabad-szombattal, a tapasztalatok szerint ahol a munkaidőt csökkentették, általában emelkedett a termelés, a túlóra és a létszám nem növekedett, s javult a munkások keresete, a munkaidő csökkentése tehát nagy politikai siker, amely egyben jelentős üzemi tartalékokat is felszínre hozott.

ez év elején a budapesti üzemek többségében még borulá-
talan itélték meg a nyereség várható alakulását, s esetenként megalapozatlanul is nagyobb állami támogatást igényeltek. a félév eredményei alapján azonban úgy tűnik, hogy az éves nyereség a vállalatok többségénél jelentősen meghaladja majd a tervezett szintet. ebben jelentős szerepe van a vállalatok céltudatosabb tevékenységének, a takarékosabb gazdálkodás-

nak, a jobb munkaszervezésnek, helyenként a kedvezőbb export-
áraknak is. mindezek a népgazdaság szempontjából is hatékony intézkedéseknek bizonyultak.

a kormány beszámolóját elfogadta.

/folyt.köv./

13.40/e

- 64 -

parlament

bkk. 3. /megkezdődött... 6. folyt./ gy

gajdos jános,

nógrád megye 7. számú választókerületének képviselője felszólalásában egyebek között szűkebb hazá-
ja, a balassagyarmati járás termésösszetevéseinek eredményével példázta azt a nagyarányú fejlődést, amely az elmúlt időszakban a mezőgazdaságban végbement. elmondta, hogy korábban - ennek a vidéknek a kedvezőtlen adottságai miatt - a föld még annyit sem hozott, amennyi a befektetett munka volt. az utóbbi esztendőben azonban babiloniosodott, hogy korszerű nagyüzemi módszerekkel, fejlettebb termelési, tenyésztési eljárások bevezetésével, alkalmazásával kifizetődő a földművelés. 1967-ben például a balassagyarmati járásban a kenyérgabona-termés átlaga meghaladta a 13 és fél mázsát. 1968-ban pedig, a száznapos aszály ellenére is csaknem elérte a 15 mázsát. az 1961-hez viszonyítva a szövetkezetek tiszta vagyona 58 millió forintról 225 millió forintra nőtt, s az egy tagra jutó részesedés a korábbi, a lig hatezer forintról tizenötezer forintra emelkedett.

a képviselő a kormánybeszámoló külpolitikai részével foglalkozva rámutatott: választókerülete határos csehszlovákiával, évtizedek óta erős szálak fűzik össze az ipoly két parján élő embereket. a személyes jó kapcsolatokon kívül eredményes gazdasági kontaktus is kialakult: az érsekvadkerti magyar-csehszlovák barátság tsz és az ipoly szakállasi csehszlovák-magyar barátság termelésösszetevet például rendszeresen tanácsokkal, tapasztalatcserével segíti egymást. érthető, hogy a járás minden lakója aggodva figyelte a csehszlovákiai események alakulását. mindenki egyetértett a januárban megindult demokratizálódási folyamattal, de a baráti találkozók, eszmecserék során arra is felhívták csehszlovák barátaink figyelmét, hogy ne csak a régi hibák ellen harcoljanak - lépjenek fel az ellenforradalmi veszélyek, a jobboldali jeleségekké szemben is.

/folyt. köv./

14.15/11

- 65 -

15.2

bkk. 3. / megkezdődött.... 7. folyt./ gy

a képviselő elmondta, hogy választókerületének hat szlovák lakta községében felháborodást keltett az a cseh-szlovák sajtóban napvilágot látott cikk, amely szerint Magyarországon a szlovák nemzetiségűek nem élveznek egyenlő jogokat a magyarokkal. hazánkban senkit sem szorítanak háttérbe azért, mert szlováknak beszél, vagy szlovák anyanyelvűnek vallja magát - huzta alá a képviselő. mindenki ápolhatja nemzeti kultúráját, s erre ad ösztönzést a magyarországi szlovákok demokratikus szövetsége is. számtalan példát lehetne felsorolni arra, hogy szlovák nemzetiségű emberek vezető funkciót töltenek be, tevékenykednek tsz-elnökként, tanácselnökként, orvosként vagy tudósként.

- választókerületemben - emelte ki gajdos jános - magyarok és szlovák nemzetiségűek egyformán helyeslik a varsói szerződés tagállamainak internacionalista, baráti segítségét, amelyet csehszlovákiának nyújtottak.

a kormány beszámolóját elfogadta.

horváth sándorné

----- somogy megye 2. számú választókerületének országgyűlési képviselője, a megyei nőtanács titkára az új gazdaságirányítási rendszer és az életszínvonal alakulásának összefüggéseivel foglalkozott. somogyban augusztusban 9,1 százalékkal voltak magasabbak a lakosság bevételei, mint a múlt év azonos időszakában. a munkabér jellegű kifizetések pedig 7,5 százalékkal voltak magasabbak mint a múlt év augusztusában. mindez jól tükröződik a kiskereskedelmi forgalom alakulásában, továbbá a saját erőből történő lakásépítkezés ütemének meggyorsulásában. 1967 azonos időszakához viszonyítva a kiskereskedelmi forgalom 8,6 százalékkal volt magasabb, tartós fogyasztási cikkekből pedig 21,2 százalékkal vásároltak többet.

/folyt. köv./
14.23/1 km

15.2

bkk. 3. / megkezdődött.... 8. folyt./ gy

javult az ellátás, növekedett a forgalom egyes fontos élelmiszerekből is.

az ellátás és értékesítés e szembejövő fejlődésének még föllelhető gátló tényezői között a képviselő megemlítette: egyes vállalatok, monopol-jellegüket kihasználva kényszerhelyzet elé akarják állítani a kereskedelmet. igaz viszont, hogy az illetékes hatósági szervek a korábbinál sokkal komolyabban foglalkoznak a vásárlók érdekvédelmével, s ez biztató.

szólt néhány oktatási kérdésről is. rámutatott: legfontosabb tennivalóink egyike a diákotthoni hálózat bővítése, korszerűsítése. somogy megye csaknem 65 000 általános iskolása közül még ma is több mint ötezer jár gyalog, vonaton, vagy autóbusszon a nagy távolságra levő iskolákba. a középiskolás diákoknak is mindössze 20 százalékát helyezhetik el kollégiumban. különösen nehéz a helyzet a barcsi járásban, ahol az összes középiskolai tanuló 70 százaléka, továbbá a siófoki járásban, ahol az összes tanuló 68 százaléka bejáró. a meglévő kollégiumok többsége is tulzsufolt. a megyei szervek a helyi erőforrások ésszerű elosztásával erőfeszítéseket tesznek a gondok megoldására, de ez nem elegendő. megnyugtató megoldást csak az illetékes minisztériumok, valamint az országos tervehivatal támogatásával tudnak találni.

a képviselő a kormány beszámolóját elfogadta.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./

14.28/e

15.2

parlament

bkk. 3. / megkezdődött.... 9. folyt./ gy

a szerkesztőségek figyelmébe!

Kérjük, hogy a bkk. 3-as számú kiadásunk harmadik folytatásának a végéhez /,,...a minisztertanács elnökének nagy tapsal fogadott beszéde után az elnöklő kállai gyula szünetet rendelt el.,, p ó t l ó l a g a következő szöveget írják be:

az ülés szünetében a képviselők a parlament folyosóján a beszámolóról, annak részleteiről beszélgettek. a beszélgetésbe bekapcsolódott kádár jános is és elmondta, hogy a napirenden levő fontos törvényjavaslatok és még inkább a kormány-expozé miatt nagy jelentőségűnek tartja az országgyűlés mostani ülészakát. a kormány egyéves tevékenységéről számot adó beszámolóban érintett összes fő kérdés, a bel- és külpolitika, a gazdaságpolitika, a kulturpolitika fejlődésünk szempontjából egyaránt fontos, s a beszámolóban összegezett eredmények biztató perspektívát is jelentenek. kifejezte azt a meggyőződését, hogy a további munka is meghozza sikerét.

a tudósítás ezután így folytatódik:

„a szünet után vass istvánné elnökletével...
x x x x

/folyt. köv./

.p/jk
le

parlament

bkk. 3. / megkezdődött.... 10. folyt./ gy

ebédszünet után kállai gyula

elnöksével folytatták a kormánybeszámoló fölötti vitát.

gáspár sándor,

a szót főttkára /pécs, 5. választókerület/ emelkedett szólásra.

/gáspár sándor beszédét mai bkk. 2. kiadásunkban közöltük, a beszéd a következő javításokat adjuk:

az 1. folytatás 2. bekezdésének 8. sora végén a szöveg ez lesz: ,,... kell mérnünk, jobban, mint eddig. ez a...
-----

a 2. folytatás 2. bekezdése helyesen így végződik: ,,... kell kiegyenlíteni, ha arra szükség lesz.,,
-----

a 3. folytatás utolsó bekezdésének 12. sorában, a szöveg helyesen ez lesz: ,,... számának növekedése, a családi pótlékra kifizetett összeg, a nyereségrészesedésre kifizetett összeg és egyéb pénzbevételek. mindez általában....,
-----

a 4. folytatás 2. bekezdése helyesen így végződik: ,,... gazdasági vezetőknek és szakszervezeti és pártszerveinknek,,,
-----

a 7. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában az első szó - agyafürettebbak - elmarad.
-----

x x x x

a gáspár sándor beszédére adott embargót feleldjük.

/folyt. köv./

16.15/ju
le

bkk. 3. / megkezdődött.... 11. folyt./ gy

horváth richárd

----- /budapest 13. választókerület/, templomi gazdátó utalt „az egyházzól a mai világban,, című zsinati lelkipásztori rendelkezésre, amely hangsúlyozza: nagyon fontos, hogy helyes szemlélet alakuljon ki a politikai közösség és az egyház viszonyáról. a mi országunkban - folytatta - mindkét részről hamar két évtizede jóakarattal igyekszünk ebben a helyes szemléletben a népi-nemzeti egységet megteremteni, elmélyíteni és szolgálni, s - ahogyan a kormánybeszámolóból is kitűnt - sikeresen és mindig előre haladtunk a humánus területén. úgy, hogy párbeszédet folytatnak egymással hívők és nem hívők. és ez a dialógus nem az eszmék meddő egybevetése, hanem az élet dinamikus folyamata, amelyben a helyes magatartás feltételezi a másik fél, a partner tisztelgését is. igazi párbeszéd nem egymással ellentétes és statikus rendszerek, hanem a különböző világnézetet valló élő emberek között jöhet létre.

mindig meg kell találni a közös kiindulópontot és azokat az egyetemes emberi értékeket, amelyeket mindkét fél elismer. a képviselő emlékeztetett 23. jános pápa tanítására, amely szerint a földi feladatok megvalósítása érdekében együtt lehet működni az ateistákkal, ha a cél jó és jó származik az együttműködésből. márpedig most a cél jó: a nemzet egysége a jó körül, a béke, a szolidaritás, az ember java, a társadalmi igazságosság, a fejlődés körül - és az eredmények, amelyekről itt hallottunk, ugyancsak jók. az egyház feladata, támogatson és nemesítsen mindent, ami igaz, jó és szép csak található az emberi közösségekben. s ebben a mi emberi közösségünkben - az előttem szólók is beszéltek róla - nagyon sok és döntő jelentőségű jó és igaz dolog található. amidőn mi békét akarunk idehaza és az egész világon is, amikor szolidaritásunkkal odaállunk akár vietnámban, akár a közel-keleten, akár nigériában, akár közvetlen szomszédságunkban, csehszlovákiában embertársaink mellé azért, hogy segítsük őket, ez csak helyes lehetőségekkel lehetséges. helyeselte ezt a magyar püspöki kar is nyilatkozatában. ezt fogjuk tenni a jövőben is - mondta a többi között horváth richárd.

/folyt. köv./

16.30/m

de

bkk. 3. / megkezdődött.... 12. folyt./ gy

juhász istván

----- terme löszövetkezeti elnök, borsod-ábauj-zemplén megye 12. választókerületének országgyűlési képviselője hangsúlyozta:

a mezőgazdasági üzemek önállóságának növekedése, a termékforgalom kialakuló többszintű rendszerének, a termelőszövetkezetek építési, gépjavítási és egyéb tevékenységi körének bővülése hatékonyan segíti elő a termelés és a forgalmazás fejlődését, az igények zavartalanabb és magasabb szintű kielégítését. éppen ilyen szempontból kellene megvizsgálni, hogy egyes országos vállalatok feladatai minden vonatkozásban helyesen vannak-e meghatározva. a gyakorlati tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy a nagyon eltérő feltételek között működő termelőszövetkezeteknek előnyös lenne, ha növelnék az országos vállalatokhoz tartozó alsóbb egységek önállóságát. ez a jelenleginél rugalmasabb, a mezőgazdasági üzemek mindennapi gondjaihoz jobban igazodó kereskedelmi, felvásárlási, ellátási tevékenységet tenne lehetővé. a helyi egységek munkáját érintő döntések túlzott központosítása viszont kifejezetten gátolja a kívánatos helyzet kialakítását.

a képviselő szót emelt amiatt, hogy a végrehajtás során egyes félre nem érthetően megfogalmazott jogszabályokat is gyakran rosszul értelmeznek a különböző szintű szervek. ez történt többek között azzal a pénzügyminiszeri rendelettel kapcsolatban is, amely a távollás behatárolása nélkül forgalmi adó mentessé tette azt a fuvarát, amellyel a termelőszövetkezet saját terményét szállítja, saját eszközeivel, a szerződésben rögzített átvétele helyre. a megyei szervek viszont csak a 10 kilométerig történő szállítást tekintik forgalmi adómentesnek. hasonló kettősség tapasztalható a termelőszövetkezetek fogyasztási és felhasználási alapjának a lakulását szabályozó adó megállapításnál is.

a képviselő a minisztertanács beszámolóját elfogadta.

/folyt. köv./

16.45/m

de

parlament

bkk 3. /megkezdődött... 13. folyt./-szb

dr. szilágyi gábor,

----- a debreceni 2. választókerület képviselője, a városi pártbizottság titkára kijelentette: a hajdu-bihar megyei tapasztalatok mindenben megegyeznek az ország belső helyzetének országos értékelésével. a lakosság bizakodó hangulatát, a dolgozók termelési kedvét az utóbbi időszak bonyolult nemzetközi eseményei sem tudták megzavarni. a nyugodt légkörhöz nagyban hozzájárult azoknak a kétélyeknek, aggodalmaknak az eloszlása, amelyek a gazdasági mechanizmus reformjának bevezetését meglejték.

- a jó eredmények mellett természetesen fel kell figyelni néhány nemkívántos jelenségre is - mondotta ezután. hajdu-bihar megyében például a dolgozói létszám 10 százalékkal növekedett anélkül, hogy bármiféle nagyobb beruházás lépett volna üzembe. elgondolkasztató az is, hogy a nem termelők számának emelkedése megközelelti a 9 százaléket.

- ezekből a mutatókból azt a következtetést kell levonnunk - hangoztatta - hogy a termelékenység, nem kapott fontosságának megfelelő helyet a vállalatok munkájában. ennek alapvető oka az hogy a vállalatok, üzemek vezetőinek többsége a termelés növelésének legegyszerűbb módját, a létszám emelést választotta.

a továbbiakban elmondotta, hogy a nyereség a lakulását illetően jók a megyei tapasztalatok. a vállalati vezetők közül sokan azt hangoztatták, hogy az új mechanizmus körülményei között nem lehet majd a tavalyi fejlesztési, részesedési színvonalat tartani. az eredmények azonban még a legderűlátóbbakat is meglepték. látni kell azonban, hogy az első fél évben inkább a jobb gazdálkodás hatása jelentkezett a nyereségben, nem pedig a gazdaságosabb, jobb termelésé. ebből olyan következtetést is lehet vonni, hogy a kezdeti nyereségek aránylag magas szintje esetleg nem lesz tartós. meggyőződésünk azonban, hogy az üzemek, vállalatok vezetői később is megtalálják a módját, ahogy feltárják a termelésben rejlő további tartalékokat, s a termelékenység növelésével emelik a nyereség szintjét.

folyt. köv./

17.32/ju

12
18.2

-72-

parlament

bkk . /megkezdődött... 14. folyt./-szb

dr. pesta lászló,

----- a kki alalnöke, a főváros 5. választókerületének képviselője a szélesedő demokratizmus kapcsán az egyéni választókerületi rendszerre való áttérés pozitívumairól szólt. egyebek közt arról beszélt, hogy ma már a képviselők nem is annyira beszélni járnak el választóik közé, inkább beszélgetni, azért, hogy meghallgassák és az országvezetéshez továbbítsák az emberek véleményét.

- a bizalom jegyében volt most szókimondó a kormányzó kki beszámoló is. állítom - mondta a képviselő -, hogy nagyon kevés országban lehetne ma ilyen nyugodt, kiegyensúlyozott helyzetű képet adó beszámolót tartani. „a nyugalom szigete”, - mondják sokan határainkon kívül hazánkról. pedig az ország helyzete semmiképpen sem hasonlítható valamiféle állóvízhez. gazdálkodásunkat például merőben új irányítással végezzük - és nyugodtan fejlődik tovább ez a gazdaság. ismerjük az eredményeket. a mezőgazdaságban is szép termést eredményezett a nyugodt, kollektív munka, annak ellenére, hogy pusztító szárazság garázdálkodott nálunk ezidén.

- nincs igazuk azoknak a nyugati jót-nem-akaróinknak, akik azt próbálják bizonygatni, hogy ha nálunk - ahol egypárt rendszer van - ellenzéki módon lehetne beszélni, mindjárt felbolydulna a nyugalom. tudja mindenki, hogy jónéhányan vagyunk itt az országgyűlésben is, akiket nem köt más fegyelem, mint a szocialista állampolgári hűség és a népfront egysége. az én választóim - folytatta a felszólaó - annak örülnek, hogy családjukkal ezen a mi kis egypárt-rendszerű nyugodt szigetünkön élnek, amely szerves része egy hatalmas, igazságos, jövőt építő világszisztemnek. de azt sem titkolják, amitől félnek. féltik nyugodt fejlődésünket, nem akarják elveszíteni azt, ami van, hiszen az közös alkotása az ország népének. nálunk egyetértés van a nép és vezetői között, helyesljük kormányunknak az európai és a világbéke védelmében, a szocializmus eredményeinek védelmében megtett lépéseit.

ezután szünet következett, majd dr. beresztóczy miklósnak, az országgyűlés alalnökének elnökletével folytatódott a tanácskozás.

péter jános

----- külügyminiszter emelkedett szólásra.

folyt.köv./

17.45/m

AP. Lel.

- 73 -

parlament

bkk 3. /megkezdődött... 15. folyt./-szb

tisztelet országgyűlés!

a miniszterelnöki beszámoló megvilágította kormányunk állásfoglalásainak tükrében a mai nemzetközi helyzet legfontosabb problémáit. a kormány-beszámolóhoz ezekhez a részleteihez kapcsolódva szeretnék az országgyűlés elé tárni külpolitikai törekvéseinkből néhány időszerű feladatot, amely részben ma, részben a közeli hónapokban indokoltan foglalkoztathatja közvéleményünket.

fook elvtárs beszámolójában a külügyi problémák ismertetése szervesen gyökerezett bele a belpolitikai tájékoztatóba. az országgyűlés tagjai nyilván érzékelték, hogy amiként belpolitikánk a magyar nép alapvető javait szolgálja - mégpedig nem eredménytelenül -, éppen úgy, külpolitikánk is a magyar nép alapvető javait kívánja szolgálni. minél kedvezőbb nemzetközi feltételek kialakításán dolgozunk a magyar népköztársaság élete számára.

különösen figyelembe véve a legutóbbi hónapok eseményeit, elmondhatjuk, hogy külpolitikai törekvéseink eredményei sem kedvezőtlenek. a jelenlegi - nem egyszerű - nemzetközi viszonyok között vannak új feladataink és vannak kedvező lehetőségeink is.

a tervezett megállapodás a szovjetunió és csehszlovákia között, s a mi kormányunkkal is folytatott konzultációk figyelembe vételével, egyrészt a szövetséges csapatok kivonásáról csehszlovákiából, másrészt, a nemzetközi helyzetre való tekintettel szovjet katonai alakulatoknak ideiglenes csehszlovákiai állomásozására vonatkozóan, az európai biztonság problémái tényleg jelentős szakaszt zár le és új szakaszt nyit meg.

/folyt.köv./

18.00/m

1804 Zolt

18.22 Luc

74

parlament

bkk 3. /megkezdődött... 16. folyt./-szb

a múlt évek során az európai államközi viszonyok kedvezőbbnek tünnek és - a világ más tájaihoz hasonlítva, - az európai kontinenst békésebbnek és viszonylag nyugodtabbnak szoktuk minősíteni. központi bizottságunk és kormányunk a múlt évek során is mindig úgy nyilatkozott az európai - viszonylagosan nyugodt - helyzetről, hogy óvatosságra intett mindenféle felületes optimizmussal és illúziókkal szemben. az 1966. évi bukaresti nyilatkozat a varsói szerződés politikai tanácskozó testületének tárgyalási eredményeiről és az 1967. évi karlovy-vary-i nyilatkozat az európai kommunista pártok tárgyalásairól realisan tárta fel azokat az utakat, amelyekeken nagy távlatban a valódi biztonságot meg lehet teremteni Európában.

bármilyen tárgyaláson vettünk is részt, beleértve a nyugat-német kormány képviselőit is, mindig világossá tettük, hogy amíg a két németország létezésének ténye, a két németország határainak érvényessége, az odera-neisse határ és a két németország közötti határ érvényessége, valamint nyugat-berlin sajtósági státusa kellemes formában nemzetközi elismerést nem nyer, mindaddig az európai nyugalom csak felszínes jelenség és bármely pillanatban kitörhet új hidegháborús, sőt fegyveres konfliktus is Európában. a jelek azt mutatják, hogy európa a néhány esztendő viszonylagos csend után újra a nemzetközi érdeklődés középpontjába kerül.

a mostani tárgyalások befejezése után nyílik meg az új lehetősége annak, hogy az eddigieknél félreérthetlenebb tárgyalásokat lehessen folytatni a varsói szerződés tagországai és a nato tagországai között, kelet-európa és nyugat-európa országai között, a szocialista és a kapitalista országok között az európai biztonság tartós, szilárd és nem katonai szövetségi szervezeteken, hanem az országok jószomszédi, békés kapcsolatain nyugvó rendszeréről.

a magyar népköztársaság - úgy mint a múltban - az új, kedvező lehetőségek között még nagyobb aktivitással kész résztvenni az európai biztonság formálására irányuló minden nemzetközi vállalkozásban.

az európai biztonság új rendszere nem egyszerre és készen hull az európai népek ölébe. ezért szívós és körültekintő politikai munkát kell végezni az államközi kapcsolatok terén. európa különböző területein, a balti-tengertől az adriáig vannak kezdeményezések regionális együttműködésre, csökkentett fegyverkezési zónákra, atommentes övezetekre vonatkozóan.

/folyt.köv./

18.30/ju

18.30 ju

-75-

parlament

bkk 3. /megkezdött... 17. folyt./-szb

a magyar népköztársaság a dunavölgyi országok és közép-európai országok együttműködését igyekszik elősegíteni a nemzetközi feszültségek enyhítése, az európai biztonság feltételeinek megteremtése érdekében. a magyar népköztársaság, a szovjetunió, csehszlovákia, románia, jugoszlávia, ausztria gazdasági együttműködésének olyan nagy távlati lehetőségei vannak, amelyek a dunavölgyén élő népek barátságát, életszínvonalát soha nem látott magaslatokra emelhetik. mi ebben a tudatban folytatjuk tárgyalásainkat gazdasági és egyéb kapcsolatainkról a szovjetunióval, csehszlovákiával, romániával, jugoszláviával, ausztriával.

ugyszólván csak az imént jöttem haza az egyesült nemzetek szervezetének közgyűléséről, ahol népköztársaságunk külpolitikai törekvéseiről és a jelenlegi nemzetközi helyzet leglényesebb kérdéseiről adtam tájékoztatót az egyesült nemzetek szervezete tagállamainak képviselői előtt.

a közgyűlés rossz előjelek között kezdődött. amire előre számíthattunk, az jelentkezett a közgyűlés kezdetén: az imperialista hatalmak - ürügyül használva a csehszlovákiai problémákat - hidegháboru fórummá szerették volna változtatni az idei közgyűlést. ez a kísérlet nem sikerült, főként azért nem mert a szovjetunió új tárgyalásokra tett ajánlatot a nyugati nagyhatalmaknak, elsősorban az amerikai egyesült államoknak a fegyverkezési verseny és a leszerelés problémáinak legidősebb és legjelentősebb kérdéseiről.

a szovjetunió állásfoglalásának a bejelentése az általános vitában egyik órától a másikra megváltoztatta a nemzetközi légkört, nemcsak az egyesült nemzetek közgyűlésének keretében, hanem szélesebb területeken is. tulajdonképpen ez a szovjet kezdeményezés adott tápot és kölcsönözött realitást az egyesült nemzetek szervezete főtitkára, u thant javaslatához, aki a szovjetunió és amerikai egyesült államok, nagy-britannia és franciaország képviselőinek csúcstalálkozóját tartja szükségesnek az időszéri nemzetközi problémák megvitatása és a megoldások előkészítése érdekében.

/folyt. köv./

18.40/ju

18.4.20

19.2

-76-

parlament

bkk. 3. /megkezdött... 18. folyt./ -szb

a mi kormányunk a nemzetközi helyzetért legnagyobb felelősséget hordozó nagyhatalmak együttműködésének a munkáját eddig is feladatának tartotta és a jövő veszélyeit figyelembe véve még inkább annak tartja, a második világháború végén az ENSZ alapokmányának a kidolgozásánál az öt nagyhatalom közös felelősségének és együttműködésének a biztonsági tanácsra vonatkozó rendelkezésekben történt kodifikálása, a harmadik világháború elkerülésére irányuló döntő jelentőségű közös vállalkozás volt. mi a jelenlegi helyzetben is - a kínai népköztársaságot is figyelembe véve - közös együttműködését szeretnénk látni és tapasztalni az öt nagyhatalomnak. 1945 óta természetesen nagyot változott a világ.

egyfelől: létrejött a szocialista világrendszer 14 országgal és a nemzetközi egész helyzetre irányító hatásával; felbomlott a gyarmati uralmak régi rendszere, elvesztették az imperialista hatalmak világuralmi hegemóniájukat, mindezen felül két hatalom, a szovjetunió és az amerikai egyesült államok a világtörténelemben soha nem látott, más országokkal össze nem hasonlítható rendkívüli katonai, gazdasági és politikai hatalomra jutott. a termonukleáris háború veszélyének, a harmadik világháborúnak az elhárítása mindenek felett a két legfőbb termonukleáris nagyhatalom egymáshoz való viszonyától függ. a szovjetunió az ENSZ közgyűlésén is megismételt bejelentése a fegyverkezési verseny és a leszerelés egyes kérdéseinek megtárgyalására vonatkozó készségéről azt a felelősséget tükrözi, amellyel az emberiséget a szovjetunió a termonukleáris világgégés katasztrófájától meg kívánja védeni.

a fegyverkezési verseny, amely ellen a szovjetunió felép, amellyel szemben vállalkozott az atomfegyverek elterjedése elleni szerződés kidolgozására, ma már olyan veszélyeket rejt magában, amely - ha korlátozása nem sikerül és a nukleáris fegyverkezési versenybe új meg új országok kapcsolódnak be - katasztrófális hatású lehet a földkerekség egész gazdasági életére. ez a verseny termonukleáris háború nélkül is tönkre teheti a népek életét. ezért a mi kormányunk üdvözli a szovjetunió tárgyalási kezdeményezéseit és bizik abban, hogy ésszerű válaszokban részesül ez a kezdeményezés a többi érintett nagyhatalom részéről.

/folyt. köv./

18.47/ju

18.4.20

19. - 20

-77-

parlament

bkk 3. /megkezdődött... 19. folyt./-szó

az a romlás, amelyet a nemzetközi helyzetben az utóbbi időben fokozottan tapasztaltunk, tulajdonképpen 1965. februárjában kezdett el nagymértékben növekedni, amikor az egyesült államok megkezdte a vietnami demokratikus köztársaság bombázását s az agresszív eszkalációját, a vietnami demokratikus köztársaság s a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front állásfoglalásai, követelései és javaslatai tisztességes kereteket nyújtanak az egyesült államok számára, hogy ebből a helyzetből vállalkozásból visszavonuljon. Ha ez megtörténik, a jelenlegi kedvezőbb nemzetközi légkör alakul ki az összes egyéb nagy nemzetközi probléma tárgyalásos rendezésére, ideértve a közel-keleti kérdést is.

a mi kormányunk úgy tekint a nemzetközi helyzetre, hogy a szocializmus, a haladás és a béke erőt rendíthetetlen eredményekre jutottak a legutóbbi évek során: a szocializmus végérvényesen győzött minden szocialista országban, a gyarmati hatalmak végérvényesen elvesztették gyarmati uralmukat, a fejlődő országok megmásíthatatlanul konstruktív tagjai lettek a nemzetközi életnek, ezért - az időnkénti romlások ellenére - jól megalapozott reménnyel dolgozunk tovább a nemzetközi életben népköztársaságunk jó kapcsolataiért, népünk élete számára minél kedvezőbb nemzetközi feltételekért a szocializmus és a béke ügyének világméretű győzeleméért.

péter jános végezetül kérte az országgyűlést, hogy a kormány beszámolóját fogadja el, belpolitikai és külpolitikai ügyeinkben adja meg a miniszterelnök által kért felhatalmazást.

/folyt.köv./

18.50/ju

116 221

-78-

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 20. folyt./ gy

a következő felszólaló dr. hornung mátyás

----- járási fő-
állatorvos, a szabócs-szatmár megyei 8-as választókerület képviselője a megyében végbemelő társadalmi változásokról beszélt, a foglalkoztatottság - mint mondta - még ma is gond, jóllehet új üzemek létesítésével, jelentős rekonstrukciókkal a harmadik öt éves tervidőszak két és fél éve alatt majdnem annyit új munkalehetőség nyílt a megyében, mint az egész előző öt éves tervidőszakban.

ezután arról szólt, hogy a mezőgazdaság szocialista át-
szervezésének előnyei igen sokat segítettek az idei aszályos esztendőben. a megye közismerten gyenge minőségű földjein bu-
zából 13,7, rozsból 8,2 mázsás hozamkénti átlagot értek el, vagyis jobb eredményt, mint bármely korábbi esztendőben.

a továbbiakban beszélt arról, hogy a megyéből jelenleg mintegy 40 000-en járnak más megyékbe dolgozni. nagyrészt a ta-
csony képzettségű segédmunkásokról van szó, akiknek nevelése, kulturált foglalkoztatottsága is jelentős feladat. a megol-
dás az - s erre törekszenek -, hogy minél több embernek otthon, azaz a megyében nyújtsanak munkát, munkalehetőséget.

külpolitikai kérdésekről szólva a képviselő aláhuzta: vá-
lasztói egyetértéssel a segítséggel, amelyet a baráti országok
csenszlovákiának nyújtottak a testvéri ország szocialista viv-
mányainak megvédésére. a kormány beszámolóját elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

19.00/ju

1904 221

-79-

bkk. 3. / megkezdődött... 21. folyt./ gy

salamon nugóné

általános iskolai igazgató, komárom megye 1. számú választókerületének képviselője arról szólt, hogy megyéjében is nagy érdeklődéssel figyelik az emberek a nemzetközi helyzet alakulását, így a csehszlovákiai eseményeket is.

- választókerületemben és egész komárom megyémben folytatta -, a közvetlenül mögöttünk levő hónapokban különféle tanácskozásokon egyre többen adtak hangot aggodalmuknak az északi szomszédainknál történtek kapcsán. a bannünetet körülvevő világot tudatosan és gondolkodva szemlélő emberek már hónapokkal ezelőtt látták a szocializmustól idegen, nem kívánatos tendenciákat, amelyek a csehszlovákiai eseményekben megnyilvánultak. mivel mi határmenti megyében élünk, nálunk különös érdeklődés mutatkozott, hiszen szűkebb hazánk lakosságának jelentős hányadát a hivatalos kapcsolatokon túl baráti szálak is fűzik északi szomszédainkhoz. egyetértettünk pártunknak és kormányunknak a döntésével, amikor augusztusban - látva az ellenforradalmi tendencia veszélyét - katonailag is segített megakadályozni egy esetleges nyílt ellenforradalom kirobbanását.

a képviselő ezután emlékeztetett arra, hogy nálunk az elmúlt hetekben, hónapokban is minden munkahelyen zavartalanul folyt a termelés. a higgadtság, az érett komolyság, a biztos magatartás alapja pártunk következetes, nyílt és őszinte politikája, amely nyugodt légkört teremtett és biztosít országunkban. az emberek tudták, hogy az augusztusi katonai lépés elhatározásakor az az alapelv vezérelte pártunkat és kormányunkat, hogy a szocializmus védelme és a békés egymás mellett élés politikájának töretlen szolgálata kell hogy jellemezze egész munkánkat.

a kormány beszámolóját mind a maga, mind a komárom megyei képviselőcsoport nevében elfogadta.

/folyt. köv./

19.00/ju
1907 2. sz.

bkk. 3. / megkezdődött... 22. folyt./ gy

nádasdi józsef

a magyar kommunista ifjúsági szövetség központi bizottságának titkára, zala megye 1. számú választókerületének képviselője rámutatott: a beszámolóból kitűnt, hogy a kormányzat gondosan munkálkodik a szocialista demokrácia továbbfejlesztésén.

- a szocialista demokrácia fejlesztése azonban nem lehet spontán folyamat. csak a társadalom vezető erejének, a marxista-leninista pártnak irányításával, jól átgondolt, szervezett és tervszerű cselekvése alapján lehet e folyamatot a kívánatos és szükséges irányban fejleszteni. mi most rendelkezünk az összes szükséges feltételekkel ahhoz, hogy társadalmi és állami életünk további demokratizálása valóban szocialista jellegű legyen. a néphatalom szilárd, a párt eszmei, politikai, szervezeti egysége megbonthatatlan, következetesen érvényesülnek a pártélet lenini normái, s ténylegesen érvényre jut a párt politikai vezető szerepe a társadalmi élet minden döntő szférájában. a párt történelmi legkipróbált kétfrontos harcot folytat, a szövetséges társadalmi erők önként és meggyőződéssel elismerik a párt vezető szerepét, a néphatalom oszthatatlanságát, részt kérnek és kapnak a szocialista alkotó munkából.

hallani manapság - mondta nádasdi józsef - „demokratikus”, „humánus”, szocializmusról, „nemzeti kommunizmusról”, „a szocializmus „dekommunizálásáról”, „az ilyen és hasonló jelzőkkel felcíromázott szocializmus népszerűsítése ott divik, ahol különböző okoknál fogva a szocialista néphatalom politikai válságba kerül. a jelzőkkel ellátott állítólagos szocializmust azok a lényegében ellenforradalmi jellegű politikai csoportosulások népszerűsítik, amelyek a „demokrácia”, „a „demokratikus szocializmus”, nevében részt kérnek a hatalomból, azért, hogy később ők kerüljenek uralomra. volt időszak, amikor a belső és a külső reakció nyílt, frontális támadással világháborús konfliktus útján akarta megdönteni a népi demokratikus rendszereket.

/folyt. köv./
19.10/m

191724

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 23. folyt./ gy

később arra spekuláltak, hogy a kínálkozó alkalmat felhasználva fegyveres ellenforradalmi felkelésekkel döntik meg a szocialista társadalmi rendet. most a csehszlovákiai események mutatják - ismét változtattak taktikájukon: inkább a „csendes,, ,,békés,, és „szakaszos,, ,, ,,legális és törvényes,, hatalomátvitelre törekedtek. nem zárva ki természetesen a fegyveres felkelés lehetőségét sem.

kormányzatunk politikájának egyik legfontosabb része a szocialista országok egységének erősítése, a szocializmus kivívott pozícióinak védelme és további megszilárdítása - húzta alá nádasdi józsef. - ezért érezzük elveinkkel szoros összhangban levőnek azt a segítséget, amelyet a magyar kormány más szocialista országokkal szövetségben nyújtott csehszlovákia szocialista erőinek. az öt testvérország katonai segítsége egy végzetesen fenyegető antiszocialista folyamatot szakított meg. hisszük és reméljük - fejezte be a képviselő -, hogy a csehszlovák elvtársaink az adott segítséggel megfelelően élnek, a maguk részéről mindent megtesznek azért, hogy csehszlovákia továbbra is a szocialista országok testvéri szövetségének megbecsült, tisztelt tagja maradjon.

a kormány beszámolóját elfogadta.

schullmann istván

----- tsz elnök, a fejár megyei 5. választókerület képviselője a megye politikai és gazdasági helyzetéről adott rövid áttekintést. szólt arról, hogy a rendkívül aszályos időjárás ellenére fejár megyében is jó közepes gabonatermést takarítottak be. nagy és sikeres erőfeszítéseket tettek a megye egyes gazdaságában pusztító állatbetegségek leküzdésére. a gazdaságok az adott helyzetnek megfelelően átdolgozták terveiket, módosították elképzeléseiket és minden eszközt megragadtak a veszteségek pótlására. mindehhez az államtól is jelentős támogatást kaptak.

/folyt. köv./

19.15/m

191720

- 82 -

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 24. folyt./ gy

külpolitikai kérdésekről szólva elmondta, hogy a megye lakossága is nagy figyelemmel követi a nemzetközi események alakulását. őszintén szolidárisak a hősi harcát vívó vietnami néppel, aggodva figyelik a közel-keleten lezajló újabb és újabb provokációkat és az európai biztonságot veszélyeztető jelenségeket. megértéssel fogadták - mert szükségesnek tartják - az öt szocialista ország fellépését, amellyel segítséget nyújtottak a baráti csehszlovákiának szocialista vívmányainak megvédéséhez. az emberek bizakodóak, hogy konszolidálódik, rendeződik a helyzet csehszlovákiában.

a képviselő választóinak véleményét is tolmácsolva kifejtette, hogy őszinte szívvel támogatja a párt és a kormány bel- és külpolitikáját. a kormánybeszámolót elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

ezután az elnök beresztóczy miklós bejelentette, hogy a kormány elnökének beszámolójához több képviselő nem jelentkezett hozzászólásra. a szerdai tanácskozás ezzel véget ért. az országgyűlés csütörtök délelőtt 10 órakor folytatja munkáját./mtl/

19.15/ju

191720

-83-

parlament

bkk3. /megkezdődött... 25. folyt./-szb

a szerkesztőségek figyelmébe!

az országgyűlési tudósításra a következő javításokat adjuk:

a 6. folyt. második bekezdésének hetedik sorában a helysége név helyesen: **I P O L Y S Z A K Á L O S**.

ugyancsak a 6. folyt. utolsó előtti sorától a szöveg helyesen: ... lépjenek fel az ellenforradalmi veszélyeivel a jobboldali jelenségekkel szemben is.

a 11. folyt. első bekezdésének második sorában szinatti helyett **Z S I N A T I** irandó.

a 12. folyt. első bekezdésének második sorának utolsó szava helyesen: képviselője.

a 13. folyt. első bekezdésének második sorában a képviselő funkciója helyesen: a városi pártbizottság **E L S Ő** titkára.

a 14. folyt. harmadik bekezdésének a 14. sorától számított negyedik sora első szavai helyesen: az közös alkotása...

a 16. folyt. első bekezdésének kilencedik sorától a szöveg helyesen: .... és az 1967. évi Karlový-vary-i nyilatkozat az európai kommunista pártok tárgyalásairól realisan tárta fel az európai viszonyok megoldatlan problémáit és megmutatta azokat az utakat, amelyek nagy távlatban a valódi biztonságot meg lehet teremteni Európában.

ugyancsak a 16. folyt. utolsó sorában fegyverkezési zónák helyett fegyverkezési zónák irandó.

/mti/

--

- v é g e -

19.50/ju

1976. 2. sz.

-84-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1968. október 17.

bkk. 1. dr. csanádi györgy beszéde

sl/gg/zs/gg/bs

1968. október 17.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk csanádi elvtárs beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el. **embargó: feloldásig!**

x x x

dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter a kormány nevében terjesztette az országgyűlés elé a magyar közlekedéspolitika fejlesztési koncepcióját és a vasúti törvényjavaslatot.

- e két javaslat, ha az országgyűlés elfogadja, új fejlődési szakaszt nyithat a magyar közlekedés történetében, ugyanakkor a lakosság jóléte, országunk fejlődése és a szocializmus további sikeres építése szempontjából is kiemelkedő jelentőségű, - mondta a javaslatok napirendre tűzésének jelentőségét növeli, hogy noha a magyar törvényhozás és jogalkotás sokszor foglalkozott a közlekedés problémáival, átfogó közlekedéspolitikai koncepciót utoljára 120 évvel ezelőtt tárgyalt. az 1848-ban alkotott 30. törvénycikk közlekedésügyünk fejlődésében hosszú ideig meghatározó szerepet játszott.

- az eltelt több mint egy évszázad folyamán nemcsak a társadalmi forma, a nemzetközi erőviszonyok, az ország politikai és gazdasági környezete változott meg, hanem a közlekedés eszközei és módjai is lényegesen módosultak. mérlegre kell tehát tennünk a múlt örökségét, és olyan új közlekedéspolitikai koncepciót kell kialakítanunk, amely megfelel a mai modern követelményeknek, és viszonylag hosszabb időre megszabja a fejlődés útját.

1. folyt. köv./

- 1 -